

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»
Директор інституту
_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (прізвище та ініціали)

«___» _____ 2024р.

«До захисту допущено»
В.о. завідувача кафедри
_____ Ольга МИХАЙЛЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

«___» _____ 2024р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)
освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

на тему: Теоретичні та практичні аспекти обліку, аналізу і аудиту кредиторської заборгованості підприємства

Виконав: здобувачка 4 курсу, групи __

_____ Духновська Марія Михайлівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

Керівник Михайленко Ольга Валеріївна _____
(прізвище, ім'я та по батькові повністю) (підпис)

Рецензент Драган Олена _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Я як здобувач Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надав і не одержував недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2024р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва)

Освітньо-професійна програма Облік і аудит

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри обліку і аудиту

Ольга Михайленко

“20” грудня 2023 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Духновська Марія Михайлівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи **Теоретичні та практичні аспекти обліку, аналізу і аудиту кредиторської заборгованості підприємства**

керівник роботи **Михайленко Ольга Валеріївна, к.е.н., доцент,**
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від “19” грудня 2023 року № 1004-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 31 травня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи чинні нормативно-правові акти з регулювання обліку, аналізу та аудиту кредиторської заборгованості; дані фінансової звітності, облікові дані (первинні документи, реєстри синтетичного й аналітичного обліку кредиторської заборгованості) ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ. Розділ 1. Теоретичні та практичні аспекти обліку кредиторської заборгованості. Розділ 2. Аналіз діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» і методика здійснення економічного аналізу кредиторської заборгованості. Розділ 3. Методика аудиту кредиторської заборгованості на ПрАТ «Лантманнен Акса». Висновки і пропозиції. Список використаних джерел.

5. Перелік графічного матеріалу

Характеристика НП(С)БО 11 «Зобов'язання». Документи організації бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості на ПрАТ «Лантманнен Акса». Техніко-економічний аналіз діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 рр. Теоретичні основи та практичний економічний аналіз

кредиторської заборгованості ПрАТ «Лантманнен Акса». Послідовність проведення аудиторської перевірки кредиторської заборгованості.

6. Дата видачі завдання 20 грудня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вступ	20.12.23-24.01.24	Виконано
2	Розділ 1. Теоретичні та практичні аспекти обліку кредиторської заборгованості	25.01.24-28.02.24	Виконано
3	Розділ 2. Аналіз діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» та організація і методика здійснення економічного аналізу кредиторської заборгованості	29.02.24-04.04.24	Виконано
4	Розділ 3. Методика аудиту кредиторської заборгованості на ПрАТ «Лантманнен Акса»	05.04.24-02.05.24	Виконано
5	Висновки і пропозиції	03.05.24-23.05.24	Виконано
6	Список використаних джерел	24.05.24-31.05.24	Виконано

Здобувач

(підпис)

Марія ДУХНОВСЬКА

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Ольга МИХАЙЛЕНКО

(прізвище та ініціали)

Анотація

Кваліфікаційна робота бакалавра виконана на тему: «Теоретичні та практичні аспекти обліку, аналізу і аудиту кредиторської заборгованості підприємства».

Ключові слова: кредиторська заборгованість, облік, зобов'язання, національні стандарти бухгалтерського обліку, кредитори, постачальники, підрядники, аналіз, контроль, аудит, розрахунки, графік платежів, фінансова звітність.

Кваліфікаційна робота бакалавра написана на матеріалах ПрАТ «Лантманнен Акса» та містить три розділи й висновки і пропозиції. У додатках до кваліфікаційної роботи бакалавра наведено фінансову звітність ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки. У вступі кваліфікаційної роботи розкрито мету, завдання, актуальність теми дослідження, його об'єкт та предмет.

У першому розділі досліджено економічний зміст кредиторської заборгованості та форми розрахунків з кредиторами, огляд нормативної бази з обліку та аудиту кредиторської заборгованості, первинні документи, особливості ведення бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості, наведено облікові регістри, кореспонденцію рахунків з обліку кредиторської заборгованості, розкрито інформацію щодо відображення кредиторської заборгованості у фінансовій та податковій звітності.

У другому розділі розкрито характеристику діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса», його історичну довідку, техніко-економічну характеристику підприємства. Здійснено економічний аналіз техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки, досліджено аналіз стану, структури і динаміки кредиторської заборгованості.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи розкривається методика аудиту кредиторської заборгованості на ПрАТ «Лантманнен Акса».

Annotation

The bachelor's qualification work was completed on the topic: "Theoretical and practical aspects of accounting, analysis and audit of the company's payables."

Keywords: accounts payable, accounting, liabilities, national accounting standards, creditors, suppliers, contractors, analysis, control, audit, calculations, payment schedule, financial reporting.

The bachelor's qualification work is written on the materials of PrJSC "Lantmannen Aksa" and contains three sections and conclusions and proposals. The financial statements of PJSC "Lantmannen Aksa" for the years 2022-2023 are given in the appendices to the bachelor's qualification work. The purpose, task, relevance of the research topic, its object and subject are described in the introduction of the qualification work.

The first chapter examines the economic content of accounts payable and forms of settlements with creditors, an overview of the regulatory framework for accounting, analysis and audit of accounts payable, primary documents, peculiarities of accounts payable accounting, accounting registers, correspondence of accounts from accounts payable, disclosed information on display of accounts payable in financial and tax reporting.

The second chapter describes the characteristics of Lantmannen Aksa PJSC, its historical background, technical and economic characteristics of the enterprise. An economic analysis of the technical and economic indicators of the activities of PrJSC "Lantmannen Aksa" for 2022-2023 was carried out, an analysis of the state, structure and dynamics of payables was investigated.

In the third section of the bachelor's qualification work, the method of auditing accounts payable at PrJSC "Lantmannen Aksa" is disclosed.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	11
1.1. Економічний зміст кредиторської заборгованості та форми розрахунків з кредиторами	11
1.2. Огляд нормативної бази з питань обліку, аналізу і аудиту кредиторської заборгованості	16
1.3. Організація обліку кредиторської заборгованості в системі управління ПрАТ «Лантманнен Акса»	19 38
1.4. Відображення інформації про кредиторську заборгованість у фінансовій та податковій звітності ПрАТ «Лантманнен Акса»	
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ЗДІЙСНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	42
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика і організація обліку на ПрАТ «Лантманнен Акса»	42
2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 р.	49
2.3. Аналіз стану та структури кредиторської заборгованості	52
РОЗДІЛ III. МЕТОДИКА АУДИТУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПРАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА»	57
3.1. Мета, завдання, джерела інформації проведення аудиту кредиторської заборгованості	57
3.2. Порядок проведення аудиту кредиторської заборгованості	61
3.3. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів обліку і аудиту кредиторської заборгованості	63
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72
ДОДАТКИ	76

Вступ

Дослідження обліку, аналізу та аудиту кредиторської заборгованості є актуальним завданням для багатьох підприємств харчової промисловості. Це важлива частина фінансового управління, оскільки кредиторська заборгованість відображає зобов'язання підприємства перед постачальниками та іншими кредиторами.

Ось кілька причин, чому дослідження в цій області є важливим:

1. Фінансова аналітика - аналіз кредиторської заборгованості дозволяє компаніям зрозуміти їх поточні фінансові зобов'язання та ступінь ліквідності.

2. Оптимізація оборотних коштів - вивчення кредиторської заборгованості допомагає в управлінні оборотними коштами, зменшуючи час оплати кредиторам або узгоджуючи його зі способами фінансування.

3. Взаємовідносини з постачальниками - розуміння кредиторської заборгованості може покращити взаємовідносини з постачальниками, забезпечуючи вчасну оплату та сприяючи отриманню вигідних умов поставок.

4. Фінансова стійкість - дослідження кредиторської заборгованості допомагає в оцінці фінансової стійкості компанії, її здатності виконувати зобов'язання перед кредиторами.

5. Фінансова звітність - правильний облік кредиторської заборгованості є ключовим для відображення точної фінансової звітності, що відповідає міжнародним стандартам.

Отже, дослідження обліку кредиторської заборгованості залишається актуальним і важливим для підприємств у забезпеченні ефективного фінансового управління та стійкості бізнесу.

Проведення аудиту кредиторської заборгованості є надзвичайно актуальним і важливим для багатьох підприємств з наступних причин:

- дотримання законодавства та стандартів, тому що підприємства харчової промисловості повинні дотримуватися вимог законодавства та міжнародних стандартів щодо фінансової звітності, включаючи правильний

облік кредиторської заборгованості. Аудит допомагає перевірити, чи відповідає облік цим вимогам;

- виявлення можливих ризиків, адже аудит кредиторської заборгованості допомагає виявити можливі ризики, пов'язані з недостовірними або неправильними записами, а також з несвоєчасною оплатою кредиторам;

- підвищення довіри до фінансової звітності, у зв'язку з тим що аудиторський огляд кредиторської заборгованості забезпечує більшу достовірність фінансової звітності підприємства, що збільшує довіру інвесторів, кредиторів та регулюючих органів;

- оптимізація процесів зможе допомогти виявити можливості для оптимізації процесів управління кредиторською заборгованістю, таких як удосконалення систем контролю або впровадження ефективніших методів обліку;

- забезпечення фінансової стійкості, оскільки аудит допомагає визначити реальний стан фінансової стійкості підприємства шляхом перевірки його зобов'язань перед кредиторами та оцінки його здатності виконувати ці зобов'язання.

Отже, проведення аудиту кредиторської заборгованості є ключовим елементом фінансового контролю та забезпечення довіри до фінансової звітності підприємства.

Для забезпечення ефективної діяльності підприємства харчової промисловості, дуже важливим є управління розмірами кредиторської заборгованості. Незабезпеченість компанії власними оборотними коштами зумовлена недоліками в організації фінансового обліку та аналізі заборгованості. До того ж, статистичні дані свідчать про те, що кредиторська заборгованість характеризується, перш за все досить високим рівнем питомої ваги простроченої заборгованості.

Мета роботи - обґрунтування теоретичних положень, методичних підходів та прикладних рекомендацій щодо удосконалення обліку, аудиту та

аналізу кредиторської заборгованості на ПрАТ «Лантманнен Акса», враховуючи трансформаційні процеси у національній економіці.

Об'єкт дослідження – сучасні та інноваційні процеси обліку, аудиту й аналізу кредиторської заборгованості на підприємствах харчової промисловості.

Основними завданнями дослідження є:

- визначити сутність кредиторської заборгованості, розглянути форми розрахунків з кредиторами, класифікацію зобов'язань;

- дослідити особливості формування фінансового обліку кредиторської заборгованості;

- провести аналіз основних економічних показників діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки;

- визначити методика економічного аналізу кредиторської заборгованості;

- провести економічний аналіз кредиторської заборгованості на основі фактичних даних ПрАТ «Лантманнен Акса»;

- охарактеризувати теоретичні основи проведення аудиту кредиторської заборгованості на підприємствах харчової промисловості;

- навести методика аудиту кредиторської заборгованості на ПрАТ «Лантманнен Акса»;

- дослідити організацію контролю кредиторської заборгованості на ПрАТ «Лантманнен Акса»

- запропонувати шляхи удосконалення облікового забезпечення управління кредиторською заборгованістю.

Предметом дослідження є методика аналізу, обліку та аудиту кредиторської заборгованості на підприємстві харчової промисловості, а саме: ПрАТ «Лантманнен Акса».

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

1.1. Економічний зміст кредиторської заборгованості та форми розрахунків з кредиторами

Кредиторська заборгованість - це сума грошей або вартість товарів або послуг, яку підприємство зобов'язане сплатити своїм постачальникам, кредиторам або іншим сторонам в майбутньому. Це зобов'язання виникає внаслідок отримання товарів або послуг на кредитних умовах, коли оплата не здійснюється негайно, а відстрочується на певний термін.

Наприклад, якщо компанія отримала товари від свого постачальника, але ще не сплатила за них, сума, яку вона заборгована постачальнику, утворює кредиторську заборгованість. Це також може включати будь-які неоплачені рахунки, накопичені в процесі ведення бізнесу.

Кредиторська заборгованість є важливою частиною фінансової структури підприємства і враховується при аналізі його фінансового стану та ліквідності. Вона може бути використана як індикатор ефективності управління кредиторськими зобов'язаннями та загальної фінансової стійкості підприємства.

Зобов'язання - це юридична або фінансова відповідальність перед третьою стороною за якісь дії або операції. Це може бути будь-який вид зобов'язань, включаючи фінансові, комерційні, правові та інші.

Основні характеристики зобов'язань включають:

1. **Обов'язковість виконання** - зобов'язання передбачає обов'язок особи (юридичної або фізичної) виконати певні дії або оплатити певні суми.
2. **Строки виконання** - зобов'язання можуть мати конкретні терміни виконання, коли вони повинні бути виконані, або вони можуть бути безстроковими.
3. **Підстава виникнення** - зобов'язання можуть виникати на підставі контракту, договору, закону, або інших правових чи фактичних обставин.

4. Способи виконання - зобов'язання можуть бути виконані шляхом оплати грошей, надання послуг, передачі майна тощо.

5. Форма фіксації- зобов'язання можуть бути офіційно оформлені у вигляді письмового договору, контракту, чи бути усною домовленістю, яка також має юридичну силу в певних випадках.

Економічний зміст кредиторської заборгованості полягає в тому, що це сума грошей або цінностей, яку підприємство зобов'язане сплатити своїм постачальникам або іншим кредиторам за товари або послуги, отримані на кредитних умовах.

Основні аспекти економічного значення кредиторської заборгованості включають:

1. Фінансові потоки. Кредиторська заборгованість впливає на фінансові потоки підприємства. Збільшення кредиторської заборгованості може дозволити підприємству зберегти більше грошей у касі для інших потреб, але водночас може створити зобов'язання з погашення цих сум у майбутньому.

2. Ліквідність. Рівень кредиторської заборгованості впливає на ліквідність підприємства. Зменшення кредиторської заборгованості може знизити ліквідність, оскільки це може вимагати більшого використання грошей для оплати постачальникам.

3. Відносини з кредиторами. Кредиторська заборгованість впливає на відносини з постачальниками. Заборгованість може впливати на умови оплати, знижуючи або збільшуючи вартість товарів та послуг.

4. Фінансовий аналіз. Рівень кредиторської заборгованості може служити індикатором ефективності управління кредиторськими зобов'язаннями та може вказувати на можливі проблеми з ліквідністю або ефективністю управління.

5. Фінансова стійкість. Кредиторська заборгованість є складовою частиною загальної фінансової стійкості підприємства. Великі суми кредиторської заборгованості можуть вказувати на потенційні ризики

управління фінансами підприємства, тоді як низький рівень може свідчити про здорову фінансову позицію.

Отже, кредиторська заборгованість має важливе економічне значення для підприємства, впливаючи на його фінансові потоки, ліквідність, відносини з кредиторами, а також на загальну фінансову стійкість.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» має наступне визначення зобов'язання – заборгованість суб'єкта господарювання, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють в собі економічні вигоди» [1].

НП(С)БО 1 надає таке визначення «зобов'язання» – це заборгованість, котра виникає внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, викличе скорочення (зменшення) ресурсів суб'єкта господарювання, що втілюють у собі економічної вигоди»[2].

Детальна класифікація зобов'язань дає глибоке розуміння сутності зобов'язань, допомагає обліковцям-аналітикам в організації бухгалтерського обліку зобов'язань та забезпечує достовірність і правильність їх обліку. Це дозволяє керівникам компаній отримувати різнобічну інформацію відносно до зобов'язань з метою оптимізації управління ними. Також, велике значення така класифікація має для аудитора, тому що значно спрощує процедуру проведення аудиторської перевірки.

Класифікація зобов'язань згідно з НП(С)БО 11 «Зобов'язання» наведена на рисунку 1.1.

Відносини між компаніями мають характер грошових розрахунків, що ґрунтуються на використанні грошей у їхніх функціях – коштів платежу та коштів обігу. В бухгалтерському обліку зобов'язання – це джерело формування на підприємстві фінансових ресурсів. У майбутніх періодах кредиторська заборгованість має бути погашена шляхом передачі певних послуг або активів. Отже, зобов'язання – це вимоги кредиторів стосовно активів компанії.

Рис. 1.1. Класифікація зобов'язань згідно з НП(С)БО 11 «Зобов'язання»

У бухгалтерському обліку зобов'язання виникають не під час укладання договору, а після виконання однією із сторін передбачених у договорі дій, унаслідок яких виникає заборгованість дебіторів однієї сторони перед іншою – зобов'язання погасити цей борг, що називається кредиторською.

Зобов'язання виникають як державний контракт або управлінський правовий акт замовлення, це у більш широкому розумінні поняття. А у вузькому значенні – зобов'язання виникають із укладеного за простою згодою сторін, з інших підстав, що не суперечать закону, за результатами тендеру, конкурсу, публічного торгу. Зобов'язання відображається в бухгалтерському обліку лише тоді, коли за ним виникає заборгованість. Таке правило застосовуються, оскільки відповідно до ст. 11 Цивільного кодексу укладення

угоди є вже підставою виникнення зобов'язання. Тому обліковцям важливо чітко розуміти, коли настає момент відображення цього зобов'язання на рахунках обліку, а коли виникає юридичне зобов'язання.

Розглянемо основні характеристики зобов'язання на рисунку 1.2.

Характеристика зобов'язання як об'єкта бухгалтерського обліку та фінансової звітності	
	заборгованість, що виникає в результаті минулих подій
	є результатом взаємовідносин з фізичними та юридичними особами
	зменшує ресурси підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди
	зобов'язання документально підтверджені
	зобов'язання існують на цей момент
	суб'єкти зобов'язання ідентифіковані
	строк дії зобов'язання визначений

Рис.1.2. Характеристика зобов'язання як об'єкта бухгалтерського обліку та фінансової звітності

Як об'єкт обліку, зобов'язання – один з головних чинників, що впливає на кредитоспроможність, ліквідність і стійкість суб'єкта господарювання. Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути визначена та існує імовірність зниження економічних вигод у майбутньому внаслідок його сплати. Якщо на дату балансу зобов'язання не підлягає сплаті, то його сума входить до складу доходу звітного періоду[2].

Оцінка сторони забезпечує можливість формування фінансової звітності. Чітко визначена оцінка впливу інфляції на показники звітності сприяє обґрунтованості даних, які одержуються з облікових регістрів (відомостей, журналів), а також правильності їхнього інтерпретування.

Вартісне оцінювання зобов'язань здійснюється з дотриманням принципів фактичної собівартості, єдиного грошового вимірника та обачності, що дає змогу достовірніше визначити зобов'язання як об'єкт фінансового

обліку для цілей їх наступного відображення на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності. Господарські операції, які пов'язані з виникненням або припиненням зобов'язань, реєструються на бухгалтерських рахунках, виходячи з принципу відповідності нарахування доходів і витрат, повного висвітлення, превалювання сутності над формою, що допоможе адекватно використовувати рахунки бухгалтерського обліку.

Не всі зобов'язання, які виникають у господарському та цивільному праві, відображаються в фінансовому обліку. Виділення з усього переліку зобов'язань суб'єкта господарювання їх обмеженої частини, яка відображається у звітності, передбачає кваліфікацію низки зобов'язань для цілей бухгалтерського обліку як умовних.

Регулювання зобов'язань відповідно до чинного законодавства здійснюється за такими етапами їх життєвого циклу зобов'язань:

- виконання;
- виникнення;
- припинення.

Згідно Плану рахунків обліку активів, зобов'язань і господарських операцій та Інструкції про його застосування, відображення інформації про зобов'язання суб'єкта господарювання здійснюється на таких рахунках:

- класу 5 «Довготермінові зобов'язання»;
- класу 6 «Поточні зобов'язання»;
- класу 4 «Власний капітал та забезпечення зобов'язань»:
 - а) рахунок 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»;
 - б) рахунок 48 «Цільове фінансування і цільові надходження».

Узагальнюючи сутність зобов'язань, вважаємо, що науково обґрунтована класифікація кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання за визначеними видами потрібна для усвідомлення того, як ними керувати в обліковій інформаційній системі, через те повинна надаватися користувачам фінансової звітності формування стратегії розвитку компанії в майбутньому.

На сьогоднішній день немає однозначності у критеріях розподілу зобов'язань. На більшості підприємств кредиторську заборгованість класифікують тільки з метою відображення у фінансовій звітності, а тому залишається не врахованою специфіка заборгованості. У результаті керівництво та управлінський персонал не отримують необхідної аналітичної інформації.

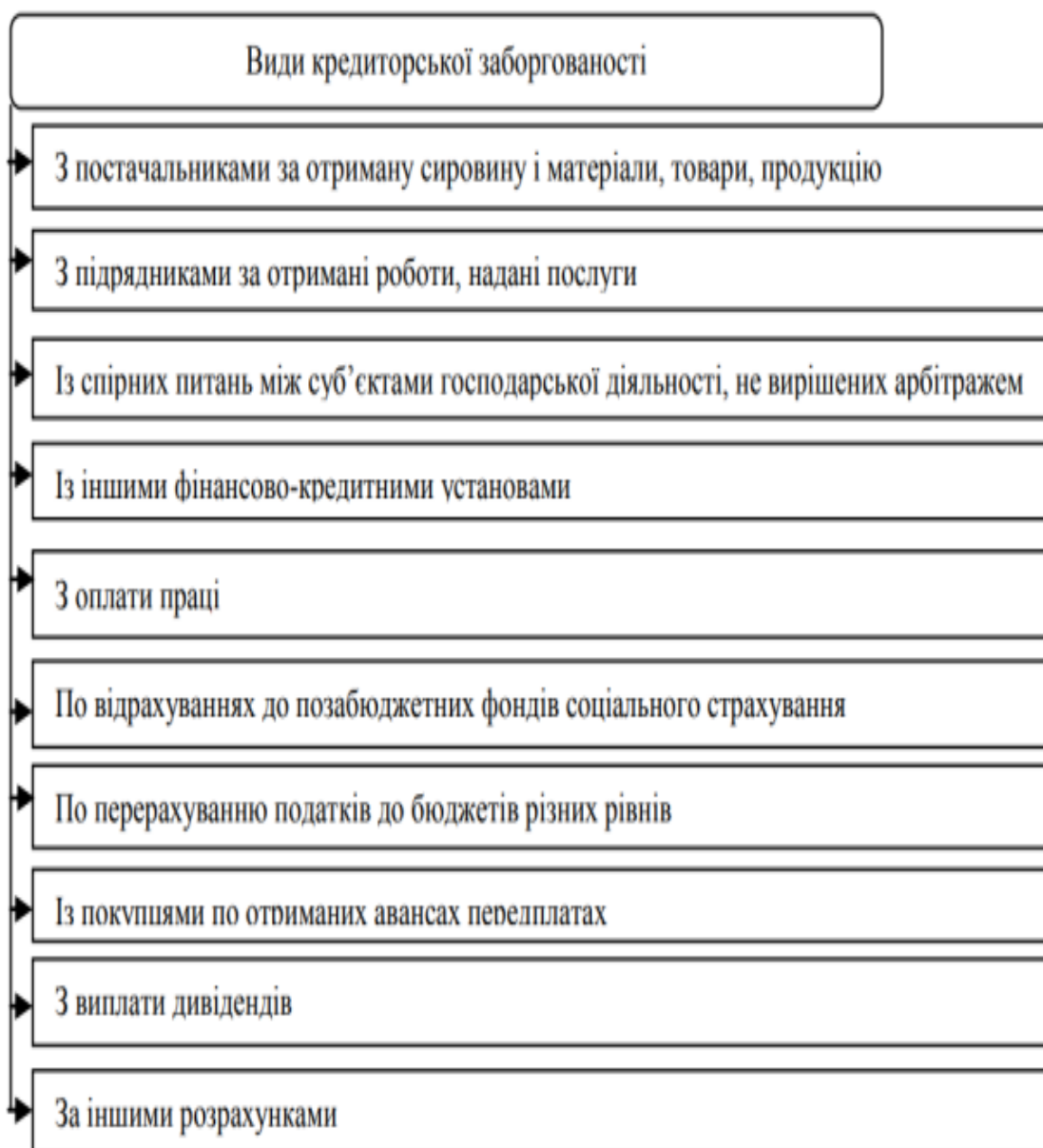

Рис. 1.3. Види кредиторської заборгованості

Виникнення зобов'язань є об'єктивним процесом. Наявність кредиторської заборгованості, розміри її та склад неоднозначно впливають на

результати діяльності суб'єкта господарювання, оскільки мають як негативні, так і позитивні риси (рис. 1.4.).

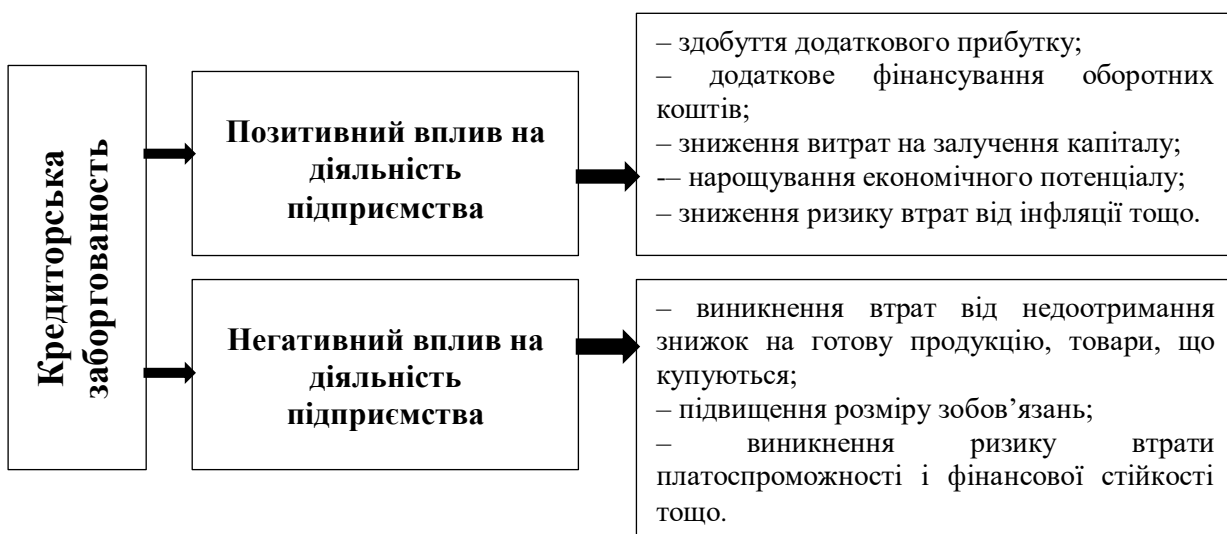

Рис. 1.4. Переваги та недоліки формування кредиторської заборгованості підприємства

Управління зобов'язаннями базується на специфічних методологічних засадах й принципах, які дають змогу виділити управління кредиторською заборгованістю, як відокремлений блок управління.

За підсумками проведеного нами дослідження тлумачення поняття «зобов'язання» та «кредиторська заборгованість», на нашу думку, кредиторська заборгованість – це угода між двома суб'єктами господарювання, в якій одна сторона тимчасово позичає кошти для грошового й товарного обігу, а інша сторона зобов'язується у вказаний термін повернути грошовий борг.

Кредиторська заборгованість є показником, що впливає на фінансову стійкість підприємства, вчені розглядають різні методики її аналізу. Професор Ірина Миколаївна Мягих відокремила такий метод, як нормативний метод, який ґрунтується на основі фінансових норм та техніко-економічних нормативів, та характеризують абсолютну величину кредиторської

заборгованості, а також джерела їх фінансового забезпечення. Також, доктор економічних наук Магких І.М. зазначає, що нормативи повинні бути класифіковані за видами грошових розрахунків, строків погашення, категоріями контрагентів.

Метод розрахунково-аналітичний полягає у тому, що на основі фінансово-економічних показників заборгованості за попередні періоди, що беруться за базові, та індексів їх зміни у плановому періоді відповідно до зміни моделі грошових обчислень визначається планова величина заборгованості підприємства.

Розрахунково-аналітичний метод також повинен доповнювати метод оптимізації фінансових рішень і бути інструментарієм економічного моделювання розрахункових операцій суб'єкта господарювання.

Багато сучасних вчених вважають, що аналіз кредиторської заборгованості не може бути проведений в найбільш точному обсязі за одним з перерахованих методом аналізу. Такі науковці, як Мних Є.В., Івахненко В.М., Попович П.Я., Михайленко О.В., Савицька Г.В. використовують одразу декілька методів аналізу кредиторської заборгованості.

Існує кілька форм розрахунків з кредиторами, які використовуються підприємствами в залежності від умов оплати, відносин з постачальниками та фінансових можливостей. На рисунку 1.5. відображені форми розрахунків з кредиторами.

Рис. 1.5. Форми розрахунків з кредиторами

1. Готівковий розрахунок. Це спосіб розрахунку, коли покупець оплачує товар або послугу безпосередньо готівкою. Готівковий розрахунок може бути використаний, коли покупець має достатньо грошей на руках або в банкоматі.

2. Безготівковий розрахунок. Цей метод включає безпосередній переказ коштів з банківського рахунку покупця на рахунок постачальника. Це може бути здійснено через електронний банкінг, чеки або перекази.

3. Кредитні картки. Покупець може використовувати кредитну картку для оплати товарів або послуг. У цьому випадку кредитор (постачальник) отримує платіж від банку, який видав кредитну картку, і забезпечується платіж за товар або послугу.

5. Торгові кредити. Це угода між постачальником і покупцем, згідно з якою покупець має право розрахуватися за товари або послуги пізніше, зазвичай через певний строк після отримання товару.

6. Факторинг. Це фінансова угода, коли підприємство продає свої векселі або невикладені рахунки (заборгованість) фінансовій установі (фактору) за зниженою ціною в обмін на негайну готівку.

Кожен з цих наведених методів розрахунків має свої переваги, недоліки та обмеження. Вибір конкретної форми розрахунків зазвичай залежить від умов угоди з кредиторами, фінансової стійкості компанії та його потреб.

1.2. Огляд нормативної бази з питань обліку, аналізу і аудиту кредиторської заборгованості

Нормативна база з питань обліку, аналізу і аудиту кредиторської заборгованості включає різноманітні стандарти, законодавство та рекомендації, які регулюють цей процес. Ось огляд основних документів, які можуть бути використані в цій області:

1. Міжнародні фінансові звіти (МФЗ/IFRS) - Міжнародні стандарти фінансової звітності (МФЗ/IFRS) містять вимоги щодо правильного обліку кредиторської заборгованості в фінансовій звітності підприємств. Наприклад, МФЗ 9 "Фінансові інструменти" містить правила щодо визнання, виміру та відображення фінансових зобов'язань, включаючи кредиторську заборгованість.

2. Нормативно-правова база країни. У кожній країні існують внутрішні стандарти обліку, які визначають правила ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Ці стандарти можуть включати в себе вимоги щодо обліку кредиторської заборгованості.

3. Міжнародні стандарти аудиту (МСА). Міжнародні стандарти аудиту (МСА) надають вимоги та методологію для проведення аудиту фінансових звітів, включаючи перевірку правильності обліку кредиторської заборгованості.

3. Професійні стандарти аудиту. Крім МСА, бухгалтери та аудиторі можуть керуватися також професійними стандартами, розробленими національними асоціаціями бухгалтерів та аудиторів.

Поради та рекомендації професійних організацій: Багато професійних організацій, таких як Міжнародна федерація облікових стандартів (IFAC) або

Інститут внутрішніх аудиторів (ІА), регулярно опубліковують поради та рекомендації щодо обліку, аналізу та аудиту кредиторської заборгованості.

Ці документи та стандарти складають основу для правильного обліку, аналізу та аудиту кредиторської заборгованості і допомагають забезпечити достовірність та точність фінансової звітності підприємств. Є багато нормативних баз, які регламентують зобов'язання в Україні, а саме: Податковий, Господарський та Цивільний кодекси.

Також інформація про відображення кредиторської заборгованості у фінансовому звіті відображено у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти», НП(С)БО 11 «Зобов'язання».

Управління заборгованістю полягає у встановленні договірних відносин з кредиторами, під час яких обговорюються терміни та розміри платежів. Якщо не приділяти управлінцям достатньої уваги кредиторській заборгованості, то це стане однією з причин виникнення на підприємстві кризових положень.

Таблиця 1.1

Порівняльна характеристика обліку кредиторської заборгованості за національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку

Порівняльна ознака	Національні стандарти бухгалтерського обліку	Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку
1	2	3
Стандарти, які регламентують облік кредиторської заборгованості	НП(С)БО 11 «Зобов'язання», НП(С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	МСБО 1 «Подання фінансових звітів», МСБО 10 «Події після дати балансу», МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання», МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи»
Поняття кредиторської заборгованості	У НП(С)БО 1 надається визначення зобов'язань як категорії бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Зобов'язання - це заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як	Згідно з МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи», кредиторська заборгованість: а) торговельна КЗ є зобов'язанням оплатити ТМЦ або послуги, що були отримані чи надані, на які виставлені рахунки або які офіційно узгоджені з постачальником; б) нарахування є зобов'язанням оплатити ТМЦ або послуги, що були отримані або надані, але

	очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють в собі економічні вигоди	не були сплачені, на них не були виставлені рахунки або вони не були офіційно узгоджені з постачальником, включаючи суми, які підлягають виплаті працівникам
--	---	--

Продовження таблиці 1.1.

Порівняльна ознака	Національні стандарти бухгалтерського обліку	Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку
1	2	3
Оцінка	КЗ за сумою укладеного договору та відображається в балансі за: - сумою сплати (поточні зобов'язання); - теперішньою вартістю КЗ (довгострокові зобов'язання, на які нараховується процент)	За міжнародними стандартами первісною оцінкою фін-вих та інших зобов'язань і їх відображення у фін. обліку та звітності є їх справедлива вартість за додаванням витрат за наведеною операцією. Амортизована собівартість зобов'язання - це сума, за якою зобов'язання оцінили при первісному визнанні «-» виплати основної суми боргу, «+/-» накопичена амортизація різниці між цією первісною сумою та сумою погашення «-» будь-яке часткове списання. Сума, визнана як забезпечення, має бути найкращою оцінкою видатків, необхідних для погашення існуючого зобов'язання на кінець звітного періоду.
Визнання	Повинні бути дотримані дві умови: - існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його сплати; - якщо його оцінка може бути достовірно визначена;	Забезпечення слід визнавати, якщо: а) можна достовірно оцінити суму зобов'язання б) суб'єкт господарювання має існуюче зобов'язання внаслідок минулої події; в) ймовірно, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для виконання зобов'язання.
Розкриття інформації у звітності	КЗ відображається у пасиві балансу за сумою погашення	Зобов'язання відображаються в пасиві балансу в розділі «Кредиторська заборгованість», як сальдо рядку «Рахунки до сплати». Різниця відображення полягає лише у відмінності структури статей міжнародної та вітчизняної звітності

1.3. Організація обліку кредиторської заборгованості в системі управління ПрАТ «Лантманнен Акса»

Методологічні засади формування в фінансовому обліку інформації про зобов'язання та кредиторську заборгованість визначаються НП(С)БО 11 "Зобов'язання". Суб'єктами зобов'язання виступають як юридичні, так і фізичні особи.

Боржник – це особа, яка несе обов'язок, що відповідає праву вимоги кредитора. А кредитор – це особа, якій належить право вимоги.

Суттєву питому вагу ПрАТ «Лантманнен Акса» у складі кредиторської заборгованості займає заборгованість довгострокова заборгованість і заборгованість постачальників та підрядників.

Таблиця 1.2

Документування кредиторської заборгованості на
ПрАТ «Лантманнен Акса»

Назва рахунку	Первинні документи	Призначення документів
1	2	3
55 "Інші довгострокові зобов'язання"	Довідки бухгалтерії, платіжні доручення, виписки банку, розрахунки	Ведеться облік довгострокової кредиторської заборгованості з іншими кредиторами
60 "Короткострокові позики"	Кредитна угода, виписки банку, договори із банком, довідки бухгалтерії, акти приймання-передачі наданих послуг, видатковий касовий ордер	Здійснюється облік короткострокових кредитів, зокрема, овердрафту
61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"	Виписки банку, платіжні доручення, розрахунки та довідки бухгалтерії	Здійснюється переведення частини довгострокової заборгованості в короткострокову на момент її погашення
63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"	Прибуткові накладні, довідки бухгалтерії, виписки банку, договори купівлі-продажу, акти приймання робіт (послуг), вантажно-митні декларації, рахунок-фактура, податкові накладні, товарно-транспортні накладні, залізничні накладні; авіа накладні	Ведеться облік КЗ, міститься інформація про кількісний склад товарів, грошово-вартісний вимірник укладених договорів
64 "Розрахунки за податками й платежами"	Податкові накладні, розрахунки бухгалтерії, виписки банку, платіжні доручення	Ведеться облік поточної кредиторської заборгованості за податками
65 "Розрахунки за страхуванням"	Розрахунки та довідки бухгалтерії, виписки банку, розрахунковоплатіжні відомості, платіжні доручення	Ведеться облік поточної КЗ за податками на соціальне страхування
66 "Розрахунки за виплатами працівникам"	Платіжні відомості, наряди на виконану роботу, особові картки працівників, виписки банку, табелі обліку використання робочого часу, розрахунково-платіжні відомості,	Здійснюється облік заборгованості працівникам заробітної плати

68 "Розрахунки за іншими операціями"	Претензії, Комерційні акти, накладні, виписки банку, рахунки-фактури, Акти виконаних робіт та наданих послуг	Ведеться облік кредиторської заборгованості з іншими кредиторами
--------------------------------------	--	--

Первинними документами для розрахунків з постачальниками на ПрАТ «Лантманнен Акса» є:

- рахунок-фактура;
- товарно-транспортна накладна;
- податкова накладна;
- накладна;
- ВКО;
- виписка з банку;
- платіжне доручення;
- акти виконаних робіт (наданих послуг),

Всі розрахункові документи, які передає на ПрАТ «Лантманнен Акса» покупцю продукції на суму оплати повинні бути акцептовані.

Напис уповноваженої особи (акцептант) на рахунку, що підтверджує згоду прийняти рахунок-фактуру до оплати називається акцептом розрахункових документів.

Наступним етапом покупець надає банку платіжне доручення на оплату та отримує виписку уповноваженого банку про списання грошових коштів з рахунку. Якщо оплата за готову продукцію, товар, послугу проводиться готівкою через підзвітну особу, що на дослідному підприємстві не здійснюється, заповнюється ВКО на видачу готівки під звіт та авансовий звіт про використання готівки.

ТТН є первинним документом щодо розрахунків з постачальниками. Цей документ призначений для обліку розрахунків за перевезення та обліку виконаної роботи, виробничих запасів на шляху їх переміщення. Також є одним із документів, що використовується у складському обліку (під час списання та оприбуткування запасів), оперативному обліку, за умови, що така ТТН має усі обов'язкові реквізити.

Для всіх платників податків в Україні є вимоги щодо організації документообігу, який повинен забезпечувати своєчасність створення записів в бухгалтерському обліку, а також визначати перелік документів, які приймаються до обліку під час документування різних господарських операцій. Графік документообігу затверджують наказом керівника підприємства. У цьому графіку може бути затверджено/передбачено, що надходження товарів, запасів, матеріалів від постачальників документально засвідчується такими первинними документами: ТТН із відміткою про оприбуткування, а якщо їх немає — видатковими або прибутковими накладними.

Саме ТТН є невід'ємним додатком до акта наданих послуг із перевезення, який дає підставу для виконавця на списання, а для замовника — на відображення в бухгалтерському обліку вартості транспортування.

Оформлення документів транспортування запасів, оскільки їх відсутність може слугувати підставою для висновків щодо безтоварності господарської операції для податкового обліку вхідного податкового кредиту.

Оприбуткування ТМЦ від постачальника на ПрАТ «Лантманнен Акса» залежить від наявності розбіжностей між фактичними даними та даними, що зазначені в документах постачальника, і складається прибуткова накладна. У випадку, якщо є розбіжності складається «Акт приймання», який оформлюється у випадку одержання невідфактурованої поставки. Підставою для оприбуткування та оплати придбаного ТМЦ є документ, що засвідчує його якість.

Оприбуткування імпортованих ТМЦ на склад покупця на ПрАТ «Лантманнен Акса» здійснюється на підставі зовнішньо-економічної угоди купівлі – продажу, вантажної митної декларації, приймального акту та акту експертизи торгівельно-промислової палати, комерційних документів. При здійсненні розрахунків на ПрАТ «Лантманнен Акса» в іноземній валюті складається довідка бухгалтерії при перерахуванні заборгованості при наявності курсових різниць.

Відображення в бухгалтерському обліку кредиторської заборгованості за використані роботи здійснюються на підставі акту приймання – передачі виконаних робіт.

Запорукою вчасного погашення заборгованості на ПрАТ «Лантманнен Акса» та уникнення сплати штрафних санкцій є організація аналітичного обліку зобов'язань.

Аналітичний облік заборгованості кредиторів на ПрАТ «Лантманнен Акса» може вестися в наступних розрізах (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Аналітичний облік поточної кредиторської заборгованості
на ПрАТ «Лантманнен Акса»

Назва рахунку	Аналітичний облік
60 "Короткострокові позики"	За позикодавцями в розрізі позик та за строками погашення кредитів
61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"	Ведеться за кредиторами та видами заборгованості
63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"	Ведеться у розрізі держав за кожним постачальником, за кожним контрактом, рахунком на сплату, як в гривнях, так і в валюті, яка обумовлена в угоді
64 "Розрахунки за податками й платежами"	За конкретними видами податків
65 "Розрахунки зі страхування"	Ведеться за кожним видом відрахувань й зборів, за страхувальниками та окремими угодами страхування
66 "Розрахунки з оплати праці"	Ведеться у розрізі кожного робітника
68 "Розрахунки за іншими операціями"	За підприємствами, установами, організаціями та фізичними особами, з якими проводяться розрахунки

ПрАТ «Лантманнен Акса» веде облік розрахунків з постачальниками за одержані ТМЦ, надані послуги і виконані роботи на рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками". По Кт відображається заборгованість за одержані від постачальників і підрядників ТМЦ, прийняті роботи, послуги, по Дт - її списання, погашення.

Рахунок 63 "Розрахунки з постачальниками " має наступні субрахунки: 631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками"; 632 "Розрахунки з

іноземними постачальниками"; 633 "Розрахунки з учасниками промислово-фінансової групи".

На субрахунку 631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками" здійснюється облік облік розрахунків за одержані ТМЦ з вітчизняними постачальниками. На субрахунку 632 "Розрахунки з іноземними постачальниками" на ПрАТ «Лантманнен Акса» проводить облік розрахунків з іноземними постачальниками за одержані ТМЦ. На субрахунку 633 "Розрахунки з учасниками промислово-фінансової групи" здійснюється бухгалтерський облік розрахунків за одержані ТМЦ з учасниками ПФГ.

Рахунок 631 "Розрахунки з покупцями та підрядниками" відноситься до групи рахунків у складі звітності, що відображає фінансові операції підприємства з його покупцями і підрядниками.

Основні характеристики цього рахунку включають:

1. Облік взаєморозрахунків. Рахунок 631 використовується для реєстрації операцій з покупцями та підрядниками, включаючи продаж товарів або послуг, отримання оплати за них, а також проведення розрахунків з підрядниками за виконані роботи або надані послуги.

2. Взаєморозрахунки з контрагентами. Рахунок 631 відображає всі взаємні фінансові операції з покупцями та підрядниками, включаючи заборгованість підприємства перед ними та їхня заборгованість перед підприємством.

3. Кредиторська заборгованість. У разі якщо покупці або підрядники ще не оплатили свої зобов'язання, суми, що їм належать, фігурують як кредиторська заборгованість на балансі підприємства.

4. Дебіторська заборгованість. Якщо підприємство надало товари або послуги покупцям або підрядникам, але ще не отримало оплату за них, ці суми вважаються дебіторською заборгованістю.

5. Контроль за фінансовими потоками. Рахунок 631 допомагає контролювати фінансові потоки від клієнтів та партнерів, визначати обсяги

невиплачених рахунків та планувати операції з взаєморозрахунків для ефективного управління грошовими потоками підприємства.

Таблиця 1.4

Облік кредиторської заборгованості постачальників та підрядників

№п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.	Підстава
1	2	3	4	5	6
1	Отримані запаси, товари, МШП від постачальників без попередньої оплати	20, 28, 22	631	300 000	Товарно-транспортна накладна
2	Відображено податковий кредит по ПДВ	641	631	60 000	Податкова накладна
3	Оплачено постачальнику за одержані запаси, товари, МШП	631	311	360 000	Платіжне доручення
4	Перераховано аванс постачальникам	371	311	240 000	Виписка банку
5	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ	641	644	40 000	Податкова накладна
6	Оприбутковано запаси, товари, МШП	20,28, 22	631	200 000	Накладна
7	Закриття податкового кредиту по ПДВ	644	631	40 000	Податкова накладна
8	Взаємозалік взаємозаборгованості	631	371	240 000	Бухгалтерська довідка
9	Відображені розрахунки з транспортними підприємствами щодо перевезення запасів, товарів, МШП	209	685	10 000	Акт наданих транспортних послуг
10	Перераховано грошові кошти з поточного рахунку транспортній організації	685	311	10 000	Виписка банку

Для узагальнення інформації про розрахунки суб'єкта господарювання за всіма видами платежів до бюджету та за фінансовими санкціями призначено рахунок 64 "Розрахунки за податками й платежами".

Рахунок 64 "Розрахунки за податками й зборами" відноситься до групи рахунків у складі звітності, які відображають фінансові операції підприємства з оплати податків та зборів перед бюджетом та іншими державними органами.

Основні характеристики цього рахунку включають:

1. Облік податкових зобов'язань. Рахунок 64 використовується для реєстрації операцій з оплати різних видів податків, таких як податок на прибуток (18%), податок на додану вартість (ПДВ), акцизи та інші.

2. Розрахунки з бюджетом. Цей рахунок відображає заборгованість підприємства перед державним бюджетом за сплату податків та зборів.

3. Податкові знижки та компенсації. Рахунок 64 також включає в себе розрахунки з податковими знижками, компенсаціями та іншими коригувальними операціями, які можуть впливати на суми податкових платежів.

4. Контроль за фінансовими зобов'язаннями перед бюджетом. Ведення рахунку 64 дозволяє підприємствам вчасно контролювати та оплачувати податкові зобов'язання перед бюджетом, уникати штрафів та пеней за прострочену сплату податків.

5. Аналіз фінансових потоків. Інформація, що відображається на рахунку 64, може використовуватися для аналізу фінансових потоків, планування бюджету та оптимізації податкових витрат підприємства.

Цей рахунок пасивний, балансовий. По Кт рахунку 64 відображаються нараховані платежі до державного бюджету України, по Дт - належні до відшкодування з бюджету податки, їх списання, сплата тощо.

Рахунок 64 має такі субрахунки:

- 641 «Розрахунки за податками»;
- 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»;
- 643 «Податкові зобов'язання»;
- 644 «Податковий кредит».

ПрАТ «Лантманнен Акса» веде аналітичний облік на рахунку 64 за видами платежів до бюджету України. Це дає можливість дослідити своєчасність та правильність розрахунків за кожним видом податку й платежу.

У разі невиконання боржником своїх зобов'язань до нього можуть бути застосовані штрафні певні санкції шляхом подання кредитором позову до суду. Право кредитора має позовний захист у межах трьохрічного терміну.

Підприємство списує зобов'язання з балансу тільки коли воно анульоване чи коли первісна відповідальність за виконання зобов'язання передана іншій стороні. Основним методом припинення зобов'язання є його виконання, за допомогою чого виконується мета, заради якої і встановлювалося зобов'язання. Підставою припинення зобов'язання визнається належне його виконання. На сторону, яка допустила неналежне виконання зобов'язання, покладаються додаткові зобов'язання — відшкодування збитків кредиторю, сплата неустойки, пені [13].

Згідно з Законом України “Про оплату праці” заробітна плата – це винагорода, обчислена у грошовому вираженні, яку за трудовою угодою власник виплачує працівникові за виконану ним роботу.

На ПрАТ «Лантманнен Акса» до первинних документів, на підставі яких ведеться облік особового складу, належать: особова картка, наказ про прийняття на роботу, наказ про надання відпустки, наказ про припинення трудової угоди.

Системи й форми оплати праці, розцінки, тарифні сітки, норми праці, схеми посадових окладів, умови запровадження та розміри доплат, премій, винагород, надбавок та інших компенсаційних і гарантійних виплат устанавлюється суб'єктами господарювання у колективній угоді з дотриманням норм, передбачених чинним законодавством з врахуванням останніх змін.

На ПрАТ «Лантманнен Акса» синтетичний облік розрахунків з працівниками по оплаті праці веде на субрахунках 661 “Розрахунки з заробітної плати” та 662 “Розрахунки з депонентами” рахунку 66 “Розрахунки з оплати праці” в журналі 5 і 5А. Аналітичний облік таких розрахунків з персоналом ведеться окремо по кожному робітнику за видами утримань та нарахувань [12].

ПрАТ «Лантманнен Акса» застосовує документ для нарахування з/пл. категорій працівників - таблиць використання робочого часу (для робітників,

праця яких оплачується погодинно). При підрядній формі оплати праці - відомості про обсяг виконаних робіт (рис 1.6).

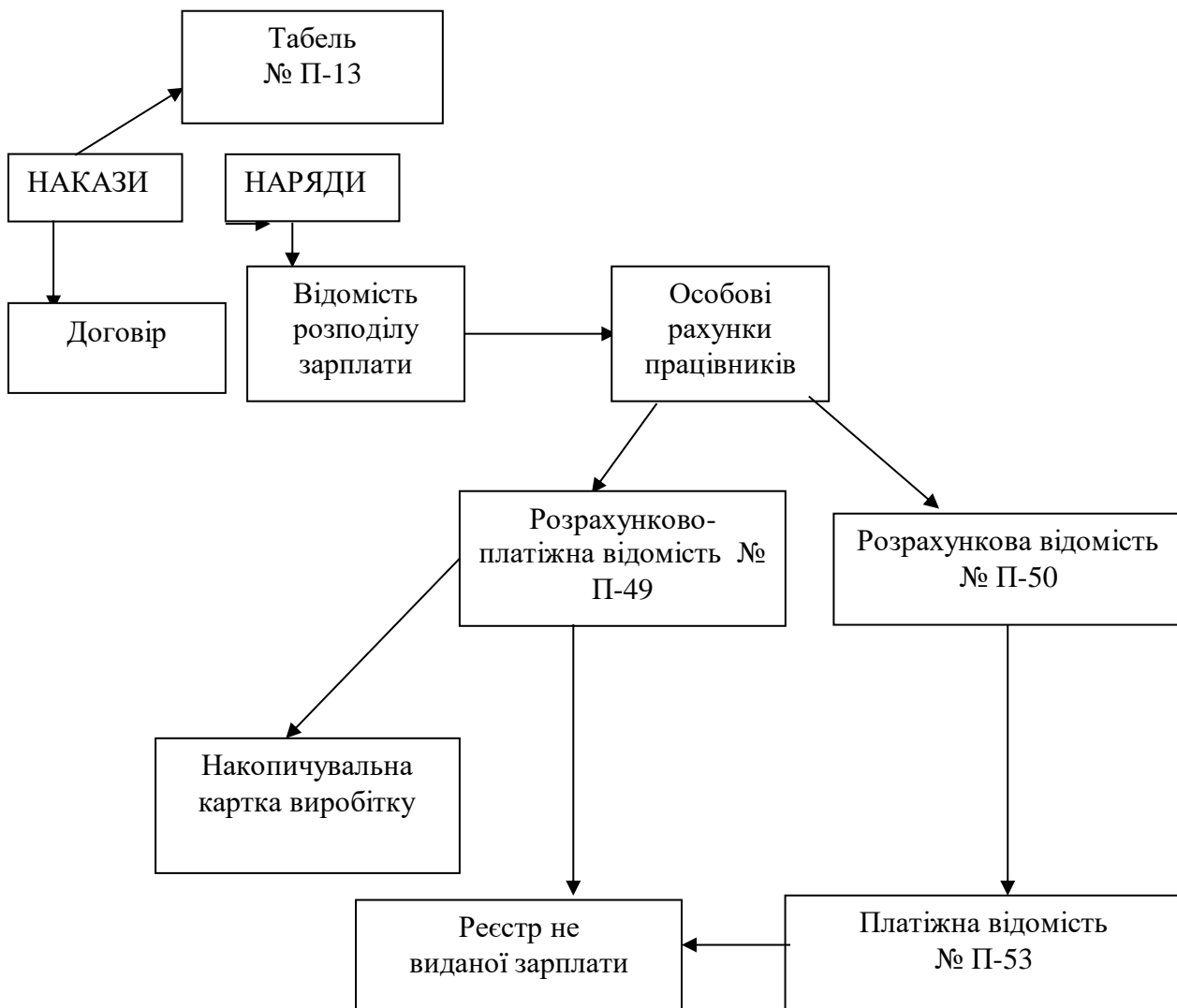

Рис. 1.6. Організація документообігу на ПрАТ «Лантманнен Акса» з обліку кредиторської заборгованості перед працівниками

Рахунок 66 "Розрахунки з оплати праці" призначений для обліку розрахунків за всіма видами оплати праці: заробітної плати, премій, тощо. В Кт 661 "Розрахунки за заробітною платою" відображаються:

- нарахована з/пл робітникам за обслуговування і ремонт обладнання цехів основного виробництва;
- оплата праці за рахунок коштів Резерву наступних витрат і платежів;
- нарахована з/пл. обслуговуючому персоналу;

- нарахована з/пл. робітникам основного виробництва, виробництва напівфабрикатів, допоміжних виробництв;

- нарахована з/пл. за впровадження нових технологій, техніки;

- суми нарахованої допомоги з тимчасової непрацездатності.

Таблиця 1.4

Облік кредиторської заборгованості перед працівниками по заробітній платі

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн.	Підстава
		Дт	Кт		
1.	Нарахована з/пл. робітникам основного й допоміжного виробництв	23	661	100000	Розрахунково-платіжна відомість
2.	Нарахована з/пл. адміністративному персоналу та інженерно-технічним працівникам	91,92	661	80000	Розрахунково-платіжна відомість
3.	Нарахована з/пл. працівникам, які зайняті реалізацією продукції, збутом	93	661	70000	Розрахунково-платіжна відомість
4.	Нарахована з/пл. за роботи, які виконані за рахунок коштів цільового фінансування	48	661	50000	Розрахунково-платіжна відомість
5.	Нарахована з/пл. за рахунок резерву наступних платежів	47	661	60000	Розрахунково-платіжна відомість
6.	Депонована заробітна плата	661	662	20000	Розрахунково-платіжна відомість
7.	Повернуті до каси надлишки нарахованих сум (переплата).	30	661	7000	ПКО
8.	Відраховані із з/пл. перевитрачені підзвітні суми.	661	372	6000	Розрахункова відомість
9.	Утримано із з/пл суму аліментів	661	685	5000	Рішення суду, бухгалтерська довідка
10.	Утримано із заробітної плати ПДФО 18% та військовий збір 1,5%	661	641	64800	Розрахунково-платіжна відомість
11.	Нараховано ЄСВ 22% на фон оплати праці	23,91, 92,93	651	55000	Розрахунково-платіжна відомість

Рахунок 66 "Розрахунки з оплати праці" відноситься до групи рахунків у складі бухгалтерського обліку, які використовуються для відображення фінансових операцій, пов'язаних із виплатою заробітної плати працівникам підприємства. Основні характеристики цього рахунку включають:

1. Виплата заробітної плати. Рахунок 66 використовується для реєстрації всіх фінансових операцій, пов'язаних із виплатою заробітної плати працівникам підприємства.

2. Соціальні виплати та внески. На цьому рахунку відображаються не лише суми, виплачені працівникам у вигляді заробітної плати, а й різноманітні соціальні виплати, такі як внески на соціальне страхування, медичне страхування, пенсійний фонд тощо.

3. Оподаткування заробітної плати. Рахунок 66 також включає суми, пов'язані з оподаткуванням заробітної плати, такі як податок на доходи фізичних осіб, збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування тощо.

4. Аналіз витрат на працю. Інформація, що відображається на рахунку 66, дозволяє підприємству аналізувати витрати на оплату праці та контролювати їхню динаміку з метою ефективного управління персоналом та оптимізації витрат.

5. Ведення кадрових обліків. Інформація з цього рахунку може використовуватися для ведення кадрових обліків та розрахунку різних показників ефективності персоналу, таких як витрати на одного працівника.

Отже, рахунок 66 є важливим інструментом для обліку та аналізу фінансових операцій, пов'язаних з оплатою праці, і дозволяє підприємствам ефективно управляти витратами на персонал.

Розрахунки з кредиторами за іншими операціями обліковуються на рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями». На субрахунку 681 відображають розрахунки по одержаних авансах під поставку ТМЦ.

Одержання авансу: Дт 30 «Готівка» або 31 «Рахунки в банках» Кт субрахунку 681. Зарахування авансу: Дт субрахунку 681 Кт рахунку 36 «Розрахунки з покупцями».

На субрахунку 682 відображаються всі види поточних розрахунків із дочірніми підприємствами [34]. На субрахунку 683 ведеться облік

внутрішньогосподарських розрахунків з господарствами, виділеними на окремий баланс, за взаємним відпуском ТМЦ, реалізацією продукції, виплатою з/пл. та за іншими видами розрахунків.

На субрахунку 684 відображають нараховані відсотки за використання майна, отриманого у користування; за іншими операціями [34].

Рахунок 68 "Розрахунки за іншими операціями" відноситься до групи рахунків у бухгалтерському обліку, які використовуються для відображення різноманітних фінансових операцій, що не підпадають під інші конкретні категорії рахунків.

Рахунок 68 використовується для реєстрації різних операцій, які не відносяться до операцій з оборотним та основним капіталом, а також не включаються в інші рахунки бухгалтерського обліку. Це може включати такі операції, як комісійні виплати, штрафи, різні інші послуги та витрати, що не класифікуються іншим чином.

Рахунок 68 може використовуватися для коригування різних фінансових операцій, які потребують додаткової уваги або аналізу. Наприклад, це може бути виплата компенсацій за збитки, витрати на юридичні послуги або інші коригувальні операції.

На рахунку 68 можуть відображатися різноманітні розрахунки за послуги та витрати, які не класифікуються за конкретними видами послуг чи витрат, наприклад, оплата комісій за операції з банками або платежі за адміністративні послуги.

Рахунок 68 може використовуватися для фіксації незвичайних або виняткових фінансових операцій, які не відповідають звичайним операціям підприємства. Інформація з рахунку 68 може бути використана для аналізу та контролю різноманітних витрат та операцій, які не включені в інші рахунки бухгалтерського обліку.

Отже, рахунок 68 є важливим інструментом для обліку різноманітних фінансових операцій, які не відносяться до конкретних категорій, і дозволяє підприємствам ефективно вести облік та аналізувати такі операції.

Таблиця 1.5

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з іншими кредиторами

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн.	Підстава
		Дт	Кт		
1	2	3	4	5	6
1	Одержано товари:				Товарно-транспортна накладна
	а) від дочірніх підприємств	28 «Товари»	682 «Внутрішні розрахунки»	7000	
	б) від господарств, виділених на самостійний баланс	28 «Товари»	683 «Внутрішньогосподарські розрахунки»	8000	
	в) від інших кредиторів	28 «Товари»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»	9000	
2	Сплачено за раніше отримані активи	682 «Внутрішні розрахунки», 683 «Внутрішньогосподарські розрахунки», 685 «Розрахунки з ін. кредиторами»	31 «Рахунки в банках» 30 «Готівка»	24000	Платіжне доручення, Видатковий касовий ордер
3	Отримано аванси під поставку ТМЦ або під виконання робіт	31 «Рахунки в банках» 30 «Готівка»	681 «Розрахунки за авансами одержаними»	12000	Банківська виписка, Прибутковий касовий ордер
4	Здійснено взаємозалік по рахунках авансів	681 «Розрахунки за авансами одержаними»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	12000	Бухгалтерська довідка
5	Нараховано відсотки за отриману позику	951 «Відсотки за кредит»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»	480	Бухгалтерська довідка
6	Сплачено відсотки по позиці	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»	31 «Рахунки в банках»	480	Платіжне доручення

Для підтвердження кредиторської заборгованості на ПрАТ «Лантманнен Акса» зберігаються усі акти звірок взаємних розрахунків між суб'єктами господарювання. Облік поточної кредиторської заборгованості за готову продукцію, товари, роботи, послуги на ПрАТ «Лантманнен Акса» здійснюється

у відомості обліку КЗ і після цього ці дані накопичуються у журналах 1, 3, 6. Також на ПрАТ «Лантманнен Акса» ведеться реєстр усіх боржників, де зазначено суму заборгованості та дату виникнення боргу.

1.4. Відображення інформації про кредиторську заборгованість у фінансовій та податковій звітності ПрАТ «Лантманнен Акса»

Інформація про кредиторську заборгованість зазвичай відображається у фінансовій звітності підприємства у розділах, які стосуються зобов'язань та поточних активів. Ось кілька основних пунктів, де можна знайти інформацію про кредиторську заборгованість:

1. Баланс. Сума кредиторської заборгованості зазвичай відображається у пасиві балансу як частина поточних зобов'язань. Вона представляє суму коштів або вартості товарів та послуг, які підприємство зобов'язане сплатити своїм кредиторам у найближчому майбутньому.

2. Звіт про фінансові результати. Кредиторська заборгованість може бути відображена у фінансовому звіті про прибутки та збитки у вигляді витрат на оплату кредиторам або у вигляді витрат на постачання товарів та послуг.

3. Звіт про рух грошових коштів. У цьому звіті можна знайти інформацію про зміни в кредиторській заборгованості протягом звітного періоду, наприклад, збільшення або зменшення боргу перед кредиторами.

4. Примітки до фінансової звітності - може бути надана детальна інформація про кредиторську заборгованість, така як умови оплати, розподіл за періодами, розподіл за типами кредиторів тощо.

У примітках до фінансових звітів може бути надана додаткова інформація щодо кредиторської заборгованості, така як умови оплати, графік погашення зобов'язань, основні кредитори тощо.

Загальна мета включення інформації про кредиторську заборгованість у фінансову звітність полягає в забезпеченні стейкхолдерів, таких як інвестори,

кредитори та регулюючі органи, достовірною та повною інформацією про фінансовий стан підприємства.

Кредиторська заборгованість на ПрАТ «Латманнен Акса» відображається в балансі як грошові зобов'язання перед підрядниками й постачальниками та відображається у III розділу «Поточні зобов'язання і забезпечення» Пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан).

Зв'язок між статтями Балансу та рахунками Плану рахунків щодо обліку кредиторської заборгованості, який було встановлено на основі НП(С)БО 1 до змісту статей Балансу та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку відображено у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Взаємозв'язок між статтями Балансу та Планом рахунків щодо кредиторської заборгованості ПрАТ «Лантманнен Акса»

Назва статті	Код рядка	Визначення статей згідно з НП(С)БО 1	Рахунки, сальдо яких відображено у Балансі (Звіту про фінансовий стан)
1	2	3	4
II. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	1510	Показується сума заборгованості підприємства банкам за отриманими від них позиками, яка не є поточним зобов'язанням	Кт 501, 502, 503, 504
Інші довгострокові зобов'язання	1520	Показується сума довгострокових зобов'язань, які не можуть бути включені до інших статей розділу «Довгострокові зобов'язання»	Кт 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди», Кт 55 «Інші довгострокові зобов'язання»

Продовження таблиці 1.6

1	2	3	4
III. Поточні зобов'язання			
Інші довгострокові зобов'язання	1520	Показується сума довгострокових зобов'язань, які не можуть бути включені до інших статей розділу «Довгострокові зобов'язання»	Кт 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди», Кт 55 «Інші довгострокові зобов'язання»
<i>Усього за розділом II</i>	<i>1595</i>		<i>Сума за рядками 1510-1525</i>
Короткострокові кредити банків	1600	Відображається сума поточних зобов'язань перед банками за отриманими від них позиками	Кт 60 «Короткострокові позики»
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	Показується сума довгострокових зобов'язань, яка підлягає погашенню протягом 12 місяців з дати балансу	Кт 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	Показується сума заборгованості підрядникам й постачальникам за ТМЦ	Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з бюджетних платежів	1620	Показується заборгованість за внесками до позабюджетних фондів	Кт 64 «Розрахунки за обов'язковими платежами»
зі страхування	1625	Відображається сума заборгованості за відрахуваннями до пенсійного фонду, на соц. страхування, страхування майна	Кт 65 «Розрахунки за страхуванням»
з оплати праці	1630	Відображається заборгованість з оплати праці, включаючи депоновану з/пл	Кт 66 «Розрахунки з оплати праці»
Інші поточні зобов'язання	1690	Відображаються суми зобов'язань, які не можуть бути включеними до інших статей, наведених у розділі «Поточні зобов'язання»	Кт 372 «Розрахунки з підзвітними особами» Кт 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками», Кт 685 «Розрахунки з іншими кредиторами», Кт 643 «Податкові зобов'язання» Кт 644 «Податковий кредит»
<i>Усього за розділом III</i>	<i>1695</i>		<i>Сума за рядками 1600 – 1695</i>

ПрАТ «Латманнен Акса» відображає у звітності довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, за їх теперішньою вартістю за вирахуванням суми очікуваного відшкодування, що, як очікується, буде потрібно для погашення зобов'язання у процесі звичайної діяльності суб'єкта господарювання. Облік кредиторської заборгованості ПрАТ «Латманнен Акса» здійснюється з метою недопущення прострочення термінів платежу та доведення заборгованості до висування штрафних санкцій до суб'єкта господарювання. Організована належним чином система розрахунків на ПрАТ «Латманнен Акса» характеризує фінансово-господарську діяльність з необхідною конкретизацією. За умов автоматизації необхідно впровадити на ПрАТ «Латманнен Акса» низку заходів, які забезпечуватимуть економічну стійкість та конкурентоспроможність.

Для підтвердження кредиторської заборгованості на ПрАТ «Лантманнен Акса» зберігаються Акти взаємних розрахунків між суб'єктами господарювання. Облік поточної кредиторської заборгованості за ТМЦ на ПрАТ «Лантманнен Акса» ведеться у відомості обліку кредиторської заборгованості у Журналах № 1, 3. Також на ПрАТ «Лантманнен Акса» ведеться реєстр, який містить перелік всіх кредиторів, суму заборгованості та дату її виникнення заборгованості. Кредиторська заборгованість на ПрАТ «Лантманнен Акса» відображена у таких формах податкової звітності:

1. Декларація про податок на прибуток.

В декларації відображена інформація про фінансові показники, включаючи кредиторську заборгованість. Зазвичай ця інформація включається у фінансових показниках або у додаткових розділах декларації.

2. Декларація про податок на додану вартість.

ПрАТ «Лантманнен Акса» є платником податку на додану вартість (ПДВ), то воно зобов'язане подати декларацію про ПДВ, в якій вказується інформація про операції з покупцями та кредиторами. Кредиторська заборгованість може відображатися в розділі про взаємні розрахунки з контрагентами.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ЗДІЙСНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI

2.1. Загальна організаційно-економічна і організація обліку на ПрАТ «Лантманнен Акса»

Lantmännen – компанія харчової промисловості, яка є лідером у Північній Європі у галузі виробництва харчових продуктів, машинобудування, сільського господарства, біоенергетики. Під час виробництва харчових продуктів підприємство керується головними принципами роботи Lantmännen, серед яких є: виробництво без штучних добавок, висока якість, натуральність сировини, відсутність консервантів. Не випадково символом компаніх «Lantmännen» є паросток, тобто символ життя. Компанія створює умови для повноцінного життя, виробляючи безпечні та високоякісні продукти харчування.

Батьківщина концерну «Lantmannen» - Швеція, має дуже багаті традиції фермерських союзів, які створювалися на засадах контролю якості, чесного розподілу прибутку, демократичності в управлінні, а також на основі рівних внесків їх членів. На базі одного із фермерських співтовариств у 1880 році власне і виник Lantmannen. Понад 160 років підприємство розвиває все найцінніше, що напрацювали сільськогосподарські союзи. Зараз власниками «Lantmannen» є 29 000 шведських фермерів.

Історія розвитку цього підприємства почалась у 1991 році, коли на Бориспільському заводі продтоварів встановили обладнання з виготовлення швидких сніданків англійської компанії APV-Baker. Таких виробничих ліній в нашій державі ще не було. Так і розпочалося виготовлення високоякісної харчової продукції на основі зернових.

У 1997 року було створено торгівельну марку під назвою «START!», яка має асортимент із 35 найменувань на сьогоднішній день, хоча починала з двох.

У 2000 році компанія в Україні стала одним із найбільшої шведської компанії «Cerealia Group» і змінила назву на ВАТ «Сіріалія Україна». У 2004 році під брендом «АХА» почалося виробництво мюслів та злакових сумішей.

Завдяки використанню підприємством унікальних технологій виробництва та постійному збільшенню асортименту «Лантманнен Акса» є найбільшим виробником швидких сніданків. Бренди «START!» та «АХА» неймовірно популярні не лише в Україні, але й в Вірменії, Латвії, Молдові, Грузії, Азербайджані, Узбекистані, країнах Балтії, Казахстані, Киргизстані та Данії, ОАЕ, Йорданії та Китаї.

ПрАТ «Лантманнен Акса» намагається зробити свій внесок у створенні суспільства, яке відповідально відноситься до використання ресурсів нашої планети. Суспільство з аграрною культурою, яке приносить користь не лише сучасному, але й майбутнім поколінням.

Метою ПрАТ «Лантманнен Акса» є задоволення потреб великого кола споживачів завдяки широкому асортименту і високій якості готової продукції, яка є результатом виробництва майстрів компанії.

Основні види діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» із зазначенням найменування виду діяльності:

- *виробництво інших харчових продуктів;*
- *виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості;*
- *роздрібна торгівля, що здійснюється компаніями поштового замовлення або через мережу Інтернет;*
- *неспеціалізована торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами.*

Основними видами продукції, що виробляє ПрАТ «Лантманнен Акса» є зернові батончики, сухі сніданки ТМ «START», каші миттєвого приготування, сухі сніданки ТМ «АХА».

Продукція ПрАТ «Лантманнен Акса» відрізняється високою якістю та пройшла оцінку і сертифікацію відповідно до вимог міжнародного стандарту FSSC 22000. Основним ринком збуту продукції компанії є Україна. Реалізація готової продукції ПрАТ «Лантманнен Акса» здійснюється через мережу дистриб'юторів та великі торгові мережі.

Основними покупцями продукції ПрАТ «Лантманнен Акса» є: ТОВ «Альтер П»; ПП «Аванта Трейд»; ТОВ «АТЬ-Маркет»; ТОВ «АЛМІ-ТРЕЙД»; ТОВ «Альянс Маркет»; ТОВ «АФІНА- ГРУП»; ПП «Болеро-Сервіс»; ТОВ «ДІВІЯ ТРЕЙД»; ТОВ «ЕКО»; ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»; «Білла-Україна П»; ТОВ «Експансія»; ТОВ «ІРБІС КОМПАНІ»; ТОВ «СТС ГРУПП»; ПП «ТАВРІЯ ПЛЮС»; ПП «Болеро-Сервіс»; ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»; ТОВ «СОЮЗ ТГ»; ТОВ «ФОРА»; ТОВ «Фудком».

ПрАТ «Лантманнен Акса» поставляє продукцію на експорт до Данії, Узбекистану, Киргизстану, Грузії, Естонії, Латвії, Молдови, Азербайджану, Вірменії, Туреччини, Марокко, Норвегії, Швеції, Сьєрра-Леоне, Гамбії, Тайваню (Гонконгу), Японії, США, Лівану, Ізраїлю, Бахреїну, Суринам, Маврикію, Саудівській Аравії, Гвінеї, Румунії, Кувейту, Оману, Домініканської Республіки, Мальти, Лівії, Гани.

Основними конкурентами ПрАТ «Лантманнен Акса» є швейцарська компанія «Nestle», «Bruggen» Німеччина, ТОВ «Санні Фуд», ТОВ «Компанія «Рідна Іжа»», Дніпровський комбінат харчових концентратів. Основним видом сировини є зернові, а саме: овес, ячмінь, рис, кукурудза, пшениця. Також у виробництві використовуються: рослинна олія, пальмова олія, цукор, сухе молоко, солод, горіхи, насіння, фруктові добавки, ароматизатори.

Серед основних постачальників сировини можна виділити: ТОВ «БЕСТ ВЕЙ ФУДЗ», ТОВ «АГРОПРОД СТАНДАРТ», ТОВ «ДЕМЕТРА-777», ТОВ «ІТАК», ТОВ «ДОБРОДІЯ ФУДЗ», ТОВ «КИЇВМОЛТОРГ», ТОВ «КОМОРА ОПТ», ТОВ «МИР ШК», ТОВ «СТРІМ-КНК», ТОВ «КРОК ТОРГОВА ФІРМА», ТОВ «Альтера Ацтека Мілінг Україна», ТОВ «ШОКОФРУТТ», ТОВ «Бергер Карго Україна», ПП «Глобалкакао», ТОВ «Галфрост», ТОВ «Демар

Плюс», ТОВ «Інтерстарч Україна», ПрАТ «Київський КПК», ТОВ «Дунапарк Таврія», ТОВ «Інгредія Компанія», ТОВ «ЛанаПарк Торг.група», ТОВ «Наргус», ТОВ «Софія Ленд», ТОВ «Трипільський пакувальний комбінат», ТОВ «Рихальський завод сухого молока», ТОВ «Уні-Пак», ПП «Фацелія», ТОВ «Юрал Плюс», ТОВ «Шевченківський завод продтоварів» тощо. ПрАТ «Лантманнен Акса» - це приватне акціонерне підприємство. Структура підприємства ПрАТ «Лантманнен Акса» відображено на рисунку 2.1.

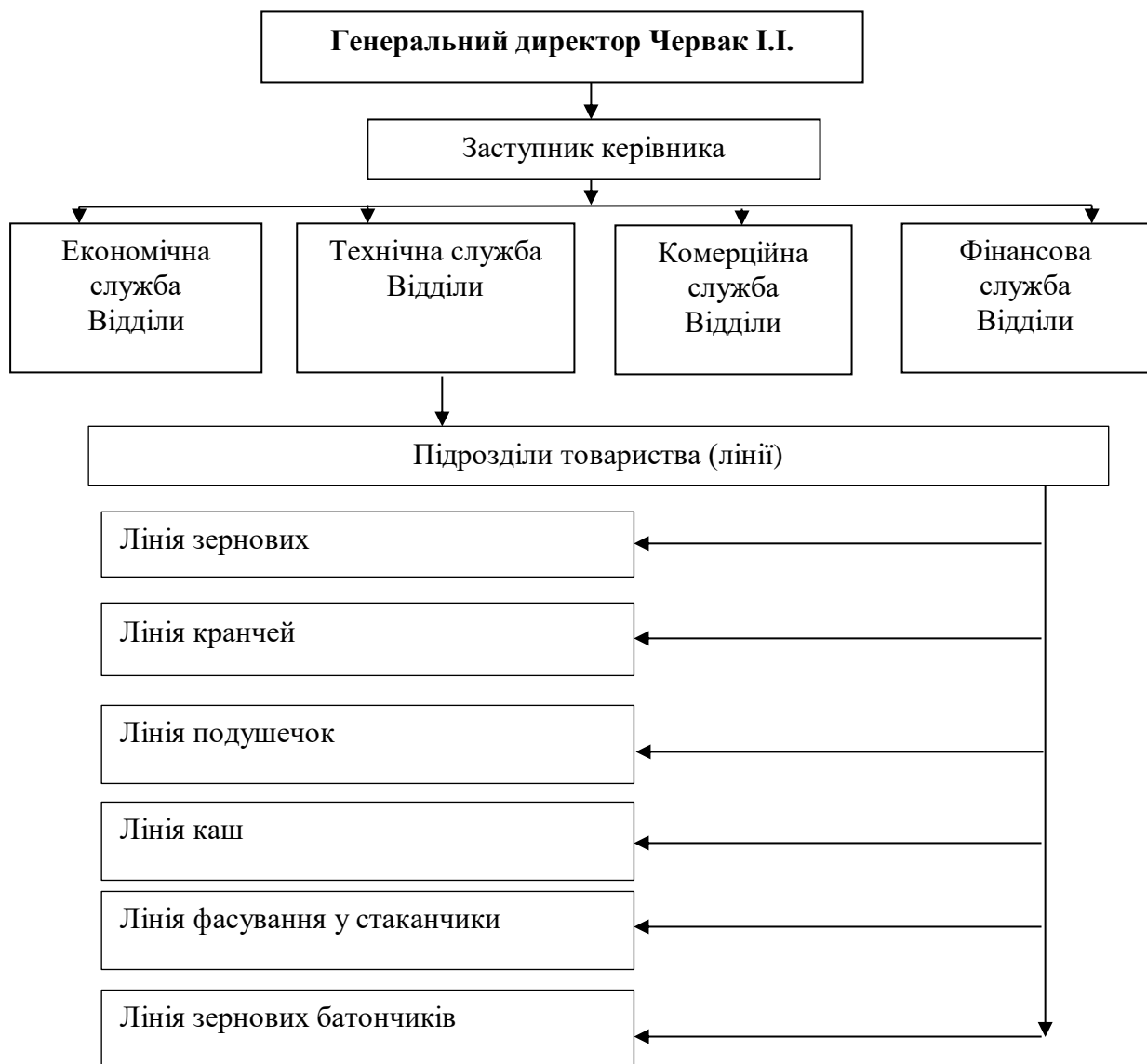

Рис. 2. 1. Структура підприємства ПрАТ «Лантманнен Акса»

Директор Червак І.І. у цілому керує бізнесом, контролює діяльність усіх підрозділів та вирішує питання стратегічного характеру.

Обов'язки :

- планує, визначає, координує та виконує всю діяльність компанії;
- визначає напрями розвитку бізнесу в діяльності та політиці;
- забезпечує розробку та виконання колективного договору;
- вживає заходів щодо забезпечення ПрАТ «Лантманнен Акса» висококваліфікованим персоналом;
- вирішує питання в межах наданих йому прав, повірює виконання деяких завдань заступникам керівника;
- здійснює заходи щодо соціального захисту;
- забезпечує активне використання правових інструментів та покращення управління;
- представляє ПрАТ «Лантманнен Акса» в органах влади та у відносинах з контрагентами.

Структуру бухгалтерії ПрАТ «Лантманнен Акса» наведено на рисунку 2.2.

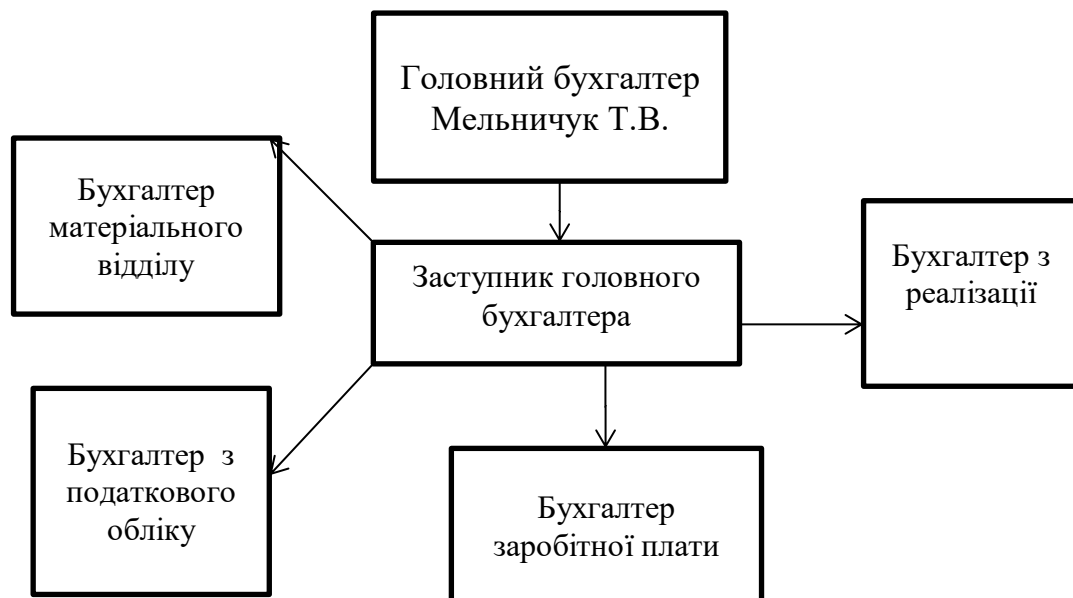

Рис. 2.2. Схема бухгалтерії ПрАТ «Лантманнен Акса»

Бухгалтерія підприємства складається з головного бухгалтера Мельничук Т.В. та ще 5 обліковців, які відповідають за свої ланки роботи. Головний бухгалтер забезпечує дотримання єдиних методичних засад ведення бухгалтерського й податкового обліку, складання фінансової звітності та її своєчасне подання; здійснює контроль за документообігом в компанії.

Заступник головного бухгалтера ПрАТ «Лантманнен Акса» відповідає за розрахунки з ОЗ: продаж, інвентаризацію основних засобів, амортизацію, ліквідацію, внутрішні рухи основних засобів, розрахунки витрат на ремонт, облік МШП. Заступник також веде податковий облік, перевіряє правильність формування податкових витрат і доходів, заповнює податкову звітність.

Бухгалтер заробітної плати веде облік відпрацьованого робітниками часу, обліку виробництва, нарахування відпускних та лікарняних, формування резерву відпусток, визначення дотацій за коефіцієнтами участі працівників у роботі, складання статистичних звітів про розрахунки за робочий та робочий час. Також бухгалтер заробітної плати займається проведенням та нарахуванням обов'язкових бюджетних внесків, формуванням звітності до фондів загальнообов'язкового державного страхування, пенсійного фонду.

Бухгалтер з реалізації готової продукції проводить облік розрахунків з покупцями, здійснює виписку податкових накладних, також здійснює облік розрахунків з постачальниками, проводить облік податкового кредиту та податкових зобов'язань по ПДВ.

Важливим на ПрАТ «Лантманнен Акса» є правила протидії корупції, надання підтримки всім співробітникам щодо запобігання хабарництва. Компанія Lantmannen дотримується антикорупційних правил, визначені промисловими асоціаціями та членством в Глобального договору ООН.

2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки

Аналіз ділової активності ПрАТ «Лантманнен Акса» розповсюджується на широкий спектр показників, що розкривають суть економічних явищ у якісному чи кількісному вираженні в абсолютному чи відносному вираженні. Причини та умови, що визначають показник, називають факторами. Кожен показник фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» є результатом взаємодії дуже великої кількості факторів.

Основні техніко-економічні показники ПрАТ «Лантманнен Акса» виробничо-господарської діяльності наведені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності підприємства ПрАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА»

Джерело інформації	№ п/п	Показник	Роки		Абсолютне відхилення, тис.грн.	Темп зміни,%
			2022	2023		
1	2	3	4	5	6	7
Форма 1П-НПП (річна)	1	Випуск готової продукції у діючих цінах, тис. грн.	517561	538545	20984	104,05
Форма 1П-НПП (річна)	2	Кількість виробленої продукції в натуральному виразі, т	6371	6498	127	101,99
Ф2, р2000	3	Чистий дохід від реалізації готової продукції, тис. грн.	561331	702562	141231	125,16
Форма 1П-НПП (річна)	4	Середня облікова кількість штатних працівників, особи	224	223	-1	99,55
Пояснювальна записка	5	Фонд оплати праці штатних працівників, тис. грн.	92338	107498	15160	116,42
р.1/р.4	6	Виробіток на одного працівника, тис.грн/особу	2310,54	2415	104,46	104,52
р.5/р.4	7	Середньорічна оплата праці, тис. грн./особу	412,23	482,06	69,83	117,0

Продовження таблиці 2.1.

1	2	3	4	5	6	7
Ф.1,р.10 11(гр.3+ гр.4)/2	8	Середньорічна вартість ОЗ, тис. грн	106045,5	111061,5	5016	104,73
р.1/р.8	9	Віддача ОЗ, грн/грн	4,93	4,85	-0,08	98,42
Ф.1,р.11 95	10	Середньорічні залишки обігових коштів, тис.грн	235650,5	265988,5	30338	112,87
р.3/р.10	11	Коефіцієнт оборотності обігових коштів	2,38	2,64	0,26	110,92
Ф.1,р.13 00(гр.3+ гр.4)/2	12	Середньорічна вартість активів, тис. грн.	359641,5	388602	28960,5	108,05
Ф1 р.1495	13	Власний капітал, тис. грн.	170318	165691	-4627	97,28
Ф2 р.2050	14	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	410911	521170	110259	126,83
р.14/р.3* 100	15	Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, коп.	73,21	74,19	0,98	101,34
Ф2,р.250 0	16	Матеріальні витрати, тис. грн	319097	409549	90452	128,35
р.1/р.16	17	Матеріаловіддача, грн/грн	0,616	0,76	0,144	123,38
Ф2,р.255 0	18	Операційні витрати, грн	61224	86629	25405	141,50
Ф2 р.2090	19	Валовий прибуток, тис. грн.	150420	181302	30882	120,53
Ф2, р.2190	20	Прибуток операційної діяльності, тис. грн.	46339	25537	-20802	55,11
Ф2 р.2350	21	Чистий прибуток, тис.грн	3078	(4627)	-7705	-150,32
р.20/р.18 *100	22	Рентабельність операційної діяльності,%	5,03	(5,34)	5,03	x
р.21/р.15 *100	23	Рентабельність власного капіталу,%	1,8	(2,79)	1,8	x
р.21/р.12 *100	24	Рентабельність активів,%	0,85	(1,19)	0,85	x

Проведений аналіз основних техніко-економічних показників ПрАТ «Лантманнен Акса» показує, що кількість випущеної продукції у діючих цінах

у 2023 році збільшилася на 20984 тис. грн або на 4% у порівнянні з 2022 роком. Такі зміни пояснюються тим, що відбулось зростання ціни на випущену продукцію. Кількість випущеної продукції у натуральному виразі також у 2023 році збільшилась на 127 тонн. Наведена тенденція зростання характеризується трьома факторами виробництва як: засоби праці; трудові ресурси; предмети праці. ПрАТ «Лантманнен Акса» має чистий дохід від реалізації продукції в сумі 702562 тис.грн., що більше на 141231 тис. грн або на 25,16% ніж у 2022 році. Такі зміни відбулись за рахунок зростання продажів готової продукції.

Фонд оплати праці штатних працівників у 2023 році збільшився на 15160 тис. грн у зв'язку зі збільшенням розміру мінімальної з/пл. Середньорічна оплата праці також збільшилась на 69,83 або на 17% у порівнянні з 2022 роком. Виробіток на 1 працівника зріс на 4,52%.

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу за 2023 рік склала 223 особи. У порівнянні з 2022 роком вона зменшилась на 1 особу. Lantmanen Cerealia відома споживачам харчових продуктів на ринку праці України як компанія, здатна залучати та розвивати кращий персонал, в свою чергу підтримуючи високий стандарт управління.

Середньорічна вартість основних засобів у 2023 році зросла на 5016 тис. грн або на 4,73% у порівнянні з 2022 роком, за рахунок поточного ремонту та придбання основних засобів. Головним показником ефективності використання основних засобів є віддача ОЗ, яка за 2023 рік становила 4,8. Негативна динаміка говорить про те, що ПрАТ «Лантманнен Акса» використовує не повну ефективність основних засобів.

Середньорічні залишки обігових коштів у 2023 році зросли на 12,87%. Коефіцієнт оборотності обігових коштів зріс на 10,92%. Середньорічна вартість активів збільшилась на 8,05%. Власний капітал зменшився у 2023 році на 4627 тис. грн. в порівнянні з 2022 роком.

Собівартість реалізованої продукції на ПрАТ «Лантманнен Акса» зросла на 110259 тис. грн (26,83%) у зв'язку зі суттєвим зростанням

матеріальних витрат на 28,35%. Витрати на 1 грн. реалізованої продукції в порівнянні з 2022 роком збільшилися на 0,98 коп. за рахунок збільшення собівартості реалізованої продукції. Постійно на ПрАТ «Лантманнен Акса» розробляються нових види готової продукції.

Протягом звітнього 2023 року ПрАТ «Лантманнен Акса» має збиток на суму 4627 тис.грн, хоча в минулому 2023 році підприємство мало чистий прибуток в сумі 3078 тис. грн. Проаналізувавши рентабельність, виявлено, що у 2023 році нерентабельна операційна діяльність, а також власний капітал.

Отже, можна зробити висновок, що у 2023 році ПрАТ «Лантманнен Акса» має погіршення фінансового стану за пахунок отримання збитків. Протягом звітнього 2023 року злиття, приєднання, перетворення, поділу та виділу не було.

2.3. Аналіз стану та структури кредиторської заборгованості на ПрАТ «Лантманнен Акса»

Важливим елементом управління боргами кредиторів є аналіз такої заборгованості, тому керівництво ПрАТ «Лантманнен Акса» повинно мати об'єктивну та оперативну інформацію щодо стану такої заборгованості, яка формується в системі фінансового обліку. Аналіз кредиторської заборгованості компанії проводиться на основі фінансової звітності. Для того, щоб співвіднести динаміку величини боргів кредиторів зі змінами загальних масштабів діяльності суб'єкта господарювання, при розрахунку коефіцієнтів оборотності кредиторської заборгованості застосовуються показники фінансових результатів.

Угляренко Олена Миколаївна пропонує в процесі аналізу зобов'язань вивчити давність появи кредиторської заборгованості, частоту і причини утворення простроченої заборгованості, персоналу суб'єкта господарювання з оплати праці, бюджету. Для цього можна використати дані фінансової звітності, а також дані первинного фінансового обліку.

Для аналізу зобов'язань Сіренко Наталія Миколаївна пропонує обчислити середню тривалість використання кредиторської заборгованості в обороті компанії, оцінити за допомогою розрахунку коефіцієнта оборотності і тривалості заборгованості за виданими векселями якість кредиторської заборгованості, порівняти суму такої заборгованості із дебіторською.

В процесі аналізу позикового капіталу Н.В. Марчак пропонує розглянути зміни, які відбулися в динаміці та структурі такого капіталу, з'ясувати причини цих змін і надати їм оцінку. Рекомендується також визначити питому вагу КЗ в сумі поточних активів та проводити оцінку оборотності КЗ за показниками тривалості періоду погашення КЗ, швидкості обороту, відношення середнього розміру КЗ до виручки від реалізації готової продукції, а також визначення ефекту фінансового важеля.

Оксана Кононенко пропонує особливу увагу звернути на зміни КЗ обсягу, структури, оборотності та терміну погашення. Необхідно виділяти невинуватену заборгованість та з'ясувати причини її утворення. Підтримуючи погляди наведених учених, вважаємо, що у процесі аналізу кредиторської заборгованості необхідно вивчити склад, наявність, давність і причини виникнення такої заборгованості.

Аналіз оборотності кредиторської заборгованості є важливою частиною фінансового аналізу підприємства. Цей аналіз допомагає зрозуміти, наскільки ефективно управляється заборгованість перед постачальниками і як швидко підприємство здатне її погасити.

Основні показники, які використовуються для аналізу оборотності кредиторської заборгованості, включають:

1. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості.

Цей показник визначається як загальна сума кредиторської заборгованості, поділена на середньорічну вартість закуплених товарів або послуг. Він показує, скільки разів за період підприємство повертає заборгованість постачальникам. Високий коефіцієнт може свідчити про те, що

підприємство швидко оплачує свої зобов'язання, але також може вказувати на проблеми з ліквідністю.

2. Середній строк кредиторської заборгованості.

Це середня кількість днів, яку підприємство займає для погашення зобов'язань перед постачальниками. Він обчислюється як 365 (або кількість днів у році) поділено на коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості. Цей показник вказує на те, наскільки швидко підприємство спроможне вирішувати фінансові зобов'язання перед постачальниками.

3. Темп приросту кредиторської заборгованості.

Цей показник визначає, як швидко зростає кредиторська заборгованість підприємства порівняно зі зростанням інших фінансових показників, таких як оборот чи прибуток. Високий темп приросту може свідчити про проблеми з ліквідністю або недостатню ефективність управління заборгованістю.

Аналіз цих показників допомагає виявити проблеми з оборотністю кредиторської заборгованості та розробити стратегії для їх вирішення. Такий аналіз може бути корисним для кредиторів, інвесторів та менеджменту підприємства для прийняття рішень щодо фінансової політики та управління ресурсами.

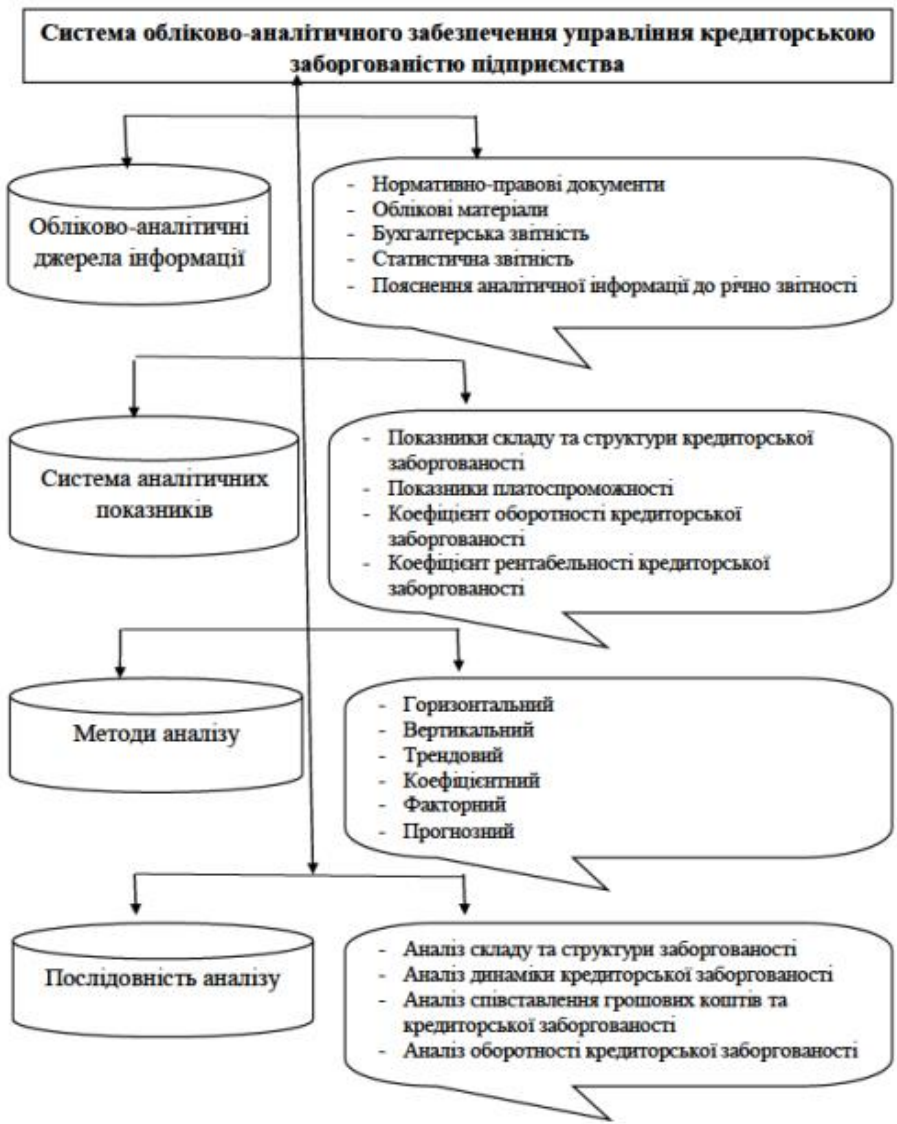

Рис. 2.3. Система обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю

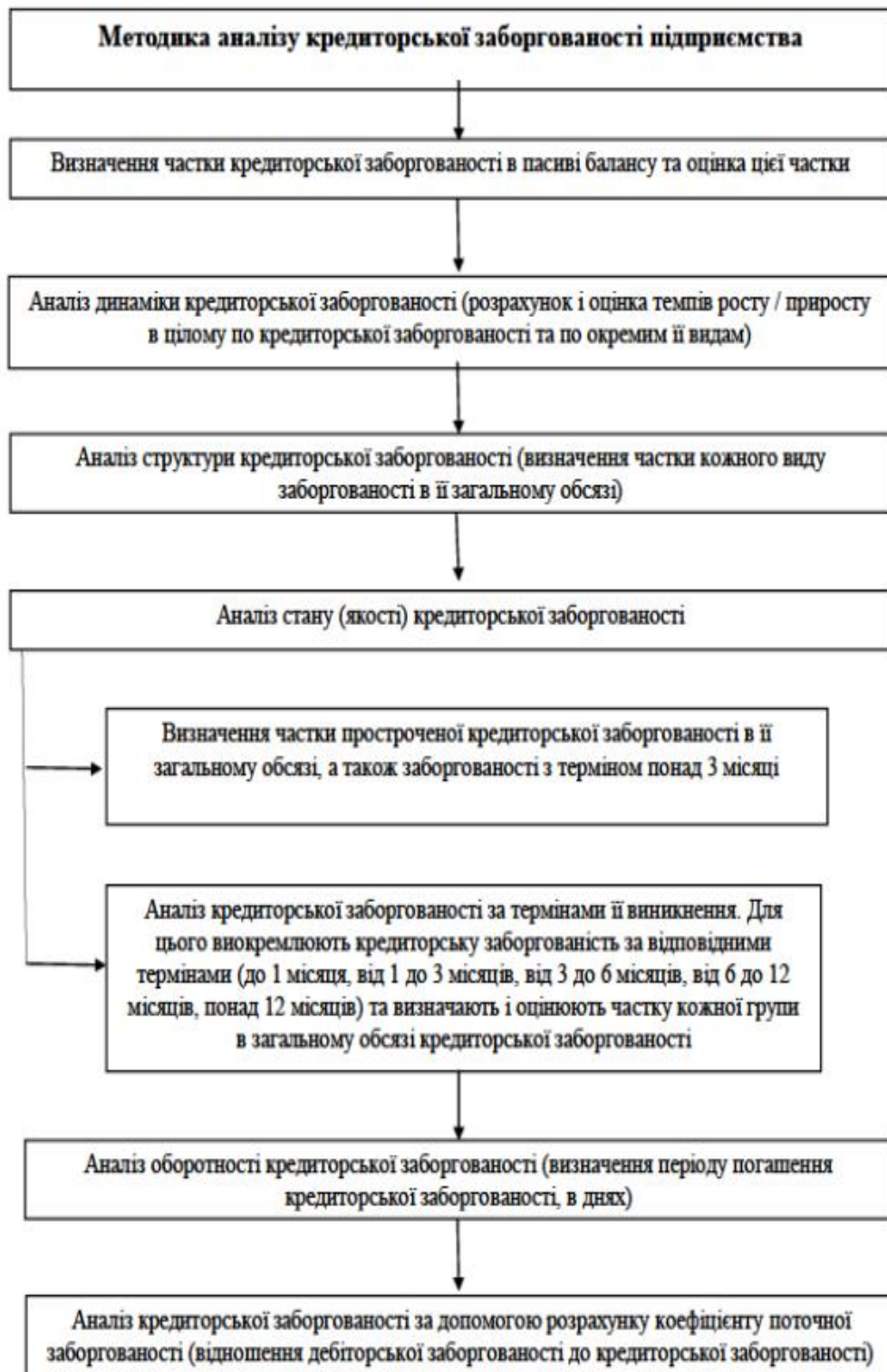

Рис. 2.4. Методика аналізу кредиторської заборгованості підприємства

Аналіз кредиторської заборгованості ПрАТ «Лантманнен Акса» починається з вивчення складу і структури форми 1 Баланс. Для цього

обчислюємо питому вагу кожного виду КЗ в загальній сумі. Такі показники розраховуються за 2023 рік і за 2022 рік, а порівнюючи їх, визначають відхилення в структурі КЗ, установлюють причини змін її окремих складових і розробляють заходи для регулювання зобов'язань, особливо тих складових, які мають негативний вплив на діяльність суб'єкта господарювання.

Для нормального функціонування ПрАТ «Лантманнен Акса» має бути забезпечене необхідним обсягом обігового капіталу. Нестача такого капіталу зумовлює необхідність додаткового фінансування та додаткових витрат на його забезпечення [37]. Зміна величини обігового капіталу зумовлена зміною таких складників: КЗ, величини запасів.

Суб'єкти господарювання надають перевагу попередній оплаті або оплаті за фактом реалізації, адже не виникає ризику несплати грошових коштів за реалізовану готову продукцію. Але посилення конкуренції між виробниками харчової продукції ставить свої сучасні вимоги. Реалізація готової продукції з відтермінуванням терміну платежу стає однією з основних умов під час підписання угод на продаж готової продукції.

Як зменшення, так і збільшення КЗ можуть спричинити негативні наслідки для фінансового стану суб'єкта господарювання.

За даними Балансів ПрАТ «Лантманнен Акса» за період 2022-2023 рр. проаналізуємо зміни питомої ваги заборгованості кредиторів в загальному підсумку усіх джерел фінансування і зобов'язань.

Під час аналізу КЗ слід враховувати, що вона одночасно є джерелом покриття заборгованості дебіторів. Тому пропонуємо порівнювати суми як дебіторської, так і КЗ. Відносне збільшення заборгованості кредиторів формує подвійний ефект. З одного боку, це явище є позитивним, так як у суб'єкта господарювання з'являється додаткове джерело фінансування. З іншого боку, надмірне збільшення КЗ надзвичайно небезпечно, оскільки підвищується ризик банкрутства.

Важливе місце в аналізі КЗ відводиться обчисленню середньої тривалості використання заборгованості кредиторів в обороті суб'єкта господарювання.

В умовах воєнного стану КЗ відіграє вкоай важливе значення для фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання та займає суттєву частку в пасиві Балансу (Звіту про фінансовий стан) практично кожної компанії.

Багато українських науковців-економістів досліджували питання аналізу заборгованості кредиторів, а саме: Є. Гнатенко, Л. М.Чернелевський, В. Волошина, О. Кононенко, Н.М. Сіренко, Н.В. Марчак, О.В. Михайленко, О.М. Угляренко тощо.

Проведемо аналіз складу та динаміки КЗ на прикладі ПрАТ «Лантманнен Акса». Джерелом аналізу КЗ є форма №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан). При цьому в процесі аналізу Балансу досліджуються дані аналітичного обліку, в яких інформація є більш детальною й розширеною.

Напрямами аналізу КЗ є:

- аналіз структури КЗ;
- аналіз динаміки та складу показників КЗ;
- порівняльний аналіз КЗ та дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання.

При проведенні аналізу складу та динаміки КЗ розраховується питома вага кожного виду КЗ в загальній сумі. Такі показники обчислюються на початок та кінець звітного періоду. В результаті порівняння наведених показників визначається відхилення в структурі КЗ, вживаються заходи з щодо регулювання цієї заборгованості, особливо тих складових, які негативно впливають на діяльність компанії, встановлюються причини змін окремих складових частин заборгованості кредиторів.

В таблиці 2.2 представлено аналіз складу та структури кредиторської заборгованості ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки.

**Аналіз складу та структури кредиторської заборгованості
ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки**

№ п/п	Вид зобов'язання	2022 рік		2023 рік		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1	Інші довгострокові зобов'язання	86934	42,1	93066	39,7	6132	-2,4
2	Короткострокові кредити банків	39744	19,2	45000	19,1	5256	-0,1
3	Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1543	0,8	3839	1,6	2296	0,8
4	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	61798	29,9	68868	29,4	7070	-0,5
5	Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1510	0,7	1334	0,6	-176	-0,1
6	Кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	1989	0,9	2161	0,9	172	0
7	Кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	7674	3,7	8828	3,8	1154	0,1
8	Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	2021	1,0	1866	0,8	-155	-0,2
9	Інші поточні зобов'язання	3415	1,7	9606	4,1	6191	2,4
10	Всього	206628	100	234568	100	27940	-

Аналіз складу і структури зобов'язань на ПрАТ «Лантманнен Акса» дає змогу встановити розмір відносного і абсолютного приросту або зменшення різних видів позик.

Загальна сума зобов'язань на ПрАТ «Лантманнен Акса» збільшилась на 27940 тис.грн., що є негативним фактором діяльності суб'єкта господарювання за останній рік. Враховуючи воєнний стан та складну економічну ситуацію, це говорить про неефективну роботу управлінського персоналу, що не спрямована на скорочення кредиторської заборгованості.

Аналізуючи склад та структуру зобов'язань ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022–2023 роки ми бачимо, що найбільшу питому вагу в загальній структурі кредиторської заборгованості за ці роки займають інші довгострокові зобов'язання. У 2022 році їх питома вага складала 42,1%, а у 2023 році зменшилась на 2,4 пункти та становила 39,7%, хоча у вартісному вираженні ця стаття зросла на 6132 тис.грн. ПрАТ «Лантманнен Акса» має довгострокову позику від нерезидента «Лантманнен ек фьор» на суму 2000 тис. доларів США зі строком погашення 22.07.2025 року. Ця заборгованість відображена в Балансі, у статті «Інші довгострокові зобов'язання» разом із довгостроковими орендними зобов'язаннями.

Друге місце в структурі зобов'язань займає кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Борги кредиторів у 2022 році становила 29,9% у загальній структурі зобов'язань та в 2023 році – 29,4%. Спостерігається зростання заборгованості за готову продукцію, товари, роботи, послуги у звітному періоді на 7070 тис.грн. Торгова КЗ є безпроцентною і погашається протягом 5-75 днів. Інша КЗ є безпроцентною і сплачується в середньому протягом 1-6 місяців.

Протягом 2023 року ПрАТ «Лантманнен Акса» скоротило заборгованість по розрахунках з бюджетом на 176 тис.грн, але борг компанії з оплати праці на кінець 2023 року збільшився на 1154 тис.грн. і став складати в питомій вазі усіх зобов'язань 3,8%, що на 0,1% вище, ніж у минулому році.

Слід зауважити, що у 2023 році на ПрАТ «Лантманнен Акса» спостерігається зростання короткострокових кредитів на 5256 тис.грн. Їх питома вага у структурі кредиторської заборгованості у 2023 році склала 19,1%, що є досить суттєвою. Короткострокові кредити банків забезпечені гарантіями материнської компанії.

ПрАТ «Лантманнен Акса» має договір на короткостроковий банківський кредит від АТ «СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК» на суму 20 млн. гривень зі строком погашення 29 березня 2025 року.

Підприємство також має договір на надання фінансових послуг з АТ «ІНГ БАНК Україна» про отримання кредитної лінії у формі кредиту та овердрафту на загальну суму 1 млн. євро зі строком погашення 01 вересня 2024 року.

ПрАТ «Лантманнен Акса» також має довгострокову позику від нерезидента «Лантманнен ек фьор» на суму 2000 тис. доларів США зі строком погашення 22.07.2025 року. Ця заборгованість відображена в Балансі, у статті «Інші довгострокові зобов'язання» разом із довгостроковими орендними зобов'язаннями. Проте суттєво зросла кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями на 2296 тис.грн. і в структурі зобов'язань питома вага цієї заборгованості зросла на 0,8%. ПрАТ «Лантманнен Акса» вважає торгову заборгованість й фінансову, а також капітал першочерговими джерелами ресурсів капіталу.

Таблиця 2.3.

Аналіз частки заборгованості в структурі капіталу ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки

№ п/п	Показник	Роки		Абсолютне відхилення, тис.грн.	Темп зміни, %
		2022	2023		
1	Довгострокові кредити від пов'язаної сторони	73137	78175	5038	106,9
2	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	61798	68868	7070	111,4
3	Зобов'язання за договорами оренди	15340	14890	-450	97,1
4	Короткострокові кредити банків	39744	45000	5256	113,2
5	Грошові кошти та їх еквіваленти (віднімаються)	(43568)	(29152)	-14416	66,9
6	Чиста заборгованість	146451	177781	31330	121,4
7	Власний капітал	170318	165691	-4627	97,3
8	Всього власний капітал та чиста заборгованість	316769	343472	26703	108,4
9	Частка заборгованості	46%	52%	6%	-

Згідно даних таблиці 2.3 на ПрАТ «Лантманнен Акса» у 2023 році збільшились довгострокові кредити від пов'язаної сторони на 5038 тис. грн., або 6,9%. Також на 11% зросла поточна кредиторська заборгованість за

товари, роботи, послуги. Для обчислення чистої заборгованості віднімаємо від сум довгострокової та поточної заборгованості грошові кошти та їх еквіваленти. Сума чистої заборгованості у 2023 році зросла на 21% за рахунок скорочення грошових коштів на 14416 тис.грн., або 33%. Власний капітал також скоротився на 2,7%, що і призвело до зростання частки боргів у структурі капіталу ПрАТ «Лантманнен Акса». Такі зміни є вкрай негативні та погіршують фінансовий стан підприємства. На кінець часта боргів склада понад 50%, що є вкрай ризикованим для своєчасного погашення заборгованості перед кредиторами.

Таблиця 2.4

Показники кредиторської заборгованості ПрАТ «Лантманнен Акса» за
2022-2023 роки

Показник	Розрахунок	2022 рік	2023 рік	Відхилення (+,-)
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Собівартість реалізованої продукції / Середня кредиторська заборгованість	2,17	2,36	0,19
Період оборотності кредиторської заборгованості, діб	365/ Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	168,2	154,6	-13,6
Коефіцієнт критичної ліквідності	(Баланс, рядок 1195- Баланс, рядок 1100)/ Ф.1, рядок 1695	1,43	1,5	0,07
Коефіцієнт абсолютної ліквідності Кал	Баланс, рядок 1495/ Баланс, рядок 1695	1,42	1,17	-0,25

Проаналізуємо показники оборотності кредиторської заборгованості ПрАТ «Лантманнен Акса» в таблиці 2.4. Стан розрахунків в 2023 році погіршився за рахунок не раціонального використання залучених коштів. Термін сплати рахунків постачальникам й підрядникам зменшився на 13,6 днів у 2023 році порівнюється з аналогічним показником за 2022 роком, що є позитивним фактором діяльності підприємства та говорить про скорочення строків виплат. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності на ПрАТ «Лантманнен Акса» вище за нормативне значення 0,35, що свідчить про

ефективне використання коштів. Але цей показник має тенденцію до зниження.

Наступним етапом аналізу КЗ потрібно порівняти показники дебіторської заборгованості та Кз на ПрАТ «Лантманнен Акса». Такий аналіз передбачає порівняння боргів, так як КЗ одночасно є джерелом покриття дебіторської заборгованості.

Складемо розрахунковий баланс ПрАТ «Лантманнен Акса» за допомогою таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Порівняльний аналіз кредиторської та дебіторської заборгованості
ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2023 рік

Дебітори	тис. грн.	Кредитори	тис. грн.
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	Довгострокові зобов'язання	93066
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	5286	Короткострокові кредити банків	45000
Дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги	171020	Кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги	68868
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	6701	Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1334
Інша поточна дебіторська заборгованість	16	Інші поточні зобов'язання	15311
		Кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	8828
		Кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	2161
Усього	183023	Усього	234568
Перевищення дебіторської заборгованості над КЗ		Перевищення КЗ над дебіторської	51545

Збільшення кредиторської заборгованості проти дебіторської свідчить про іммобілізацію власного капіталу у кредиторську заборгованість. Як бачимо, кредиторська заборгованість значно перевищує кредиторську на 51545 тис.грн. ПрАТ «Лантманнен Акса» не вміє управляти кредиторською заборгованістю так, щоб зобов'язання було довшим. Отже, для ПрАТ «Лантманнен Акса» економічний аналіз важливий елемент в системі управління виробництвом та основа для вироблення управлінських рішень щодо його успішної діяльності.

З наведеного аналізу можна зробити висновки, що стан розрахунків з кредиторами погіршився порівняно з 2022 роком та його загальна сума зростає у 2023 році на 14%. Отже, керівництву ПрАТ «Лантманнен Акса» потрібно постійно контролювати структуру капіталу та корегувати політику й цілі управління власним капіталом з урахуванням змін в тенденціях ринку або стратегії розвитку, в операційному середовищі.

Таким чином, результатами проведеного аналізу КЗ ПрАТ «Лантманнен Акса» є наступні: КЗ представлена як довгостроковими, так і поточними зобов'язаннями; найбільшу питому вагу у складі пасивів Балансу (Звіту про фінансовий стан) займають у 2022 та 2023 роках інші довгострокові зобов'язання; поточна КЗ за товари, роботи та послуги займає друге місце в питомій вазі зобов'язань ПрАТ «Лантманнен Акса».

На нашу думку, потрібно приділити увагу дослідженню виникнення КЗ, строки її погашення, період прострочення боргів та причини її виникнення. Поточні зобов'язання тісно впливають на фінансову стійкість, автономність, конкурентоспроможність ПрАТ «Лантманнен Акса». Метою керівництва компанії є утримання балансу між гнучкістю у використанні умов кредитування та безперервним фінансуванням.

РОЗДІЛ III. МЕТОДИКА АУДИТУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ НА ПРАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА»

3.1. Мета, завдання, джерела інформації проведення аудиту кредиторської заборгованості

Мета аудиту кредиторської заборгованості полягає в перевірці достовірності та точності інформації про зобов'язання компанії перед кредиторами.

Основні цілі аудиту кредиторської заборгованості включають:

1. Підтвердження існування зобов'язань. Аудитор перевіряє, чи існують фактичні зобов'язання перед кредиторами, і чи вони відображені в облікових записах компанії.

2. Визначення правильності обліку. Аудитор перевіряє, чи правильно класифіковані та оцінені кредиторські зобов'язання відповідно до відповідних стандартів фінансової звітності.

3. Перевірка достовірності. Аудитор перевіряє, чи правдива інформація, що стосується кредиторських зобов'язань, надана в фінансовій звітності компанії.

4. Виявлення потенційних ризиків та невідповідностей. Аудитор шукає можливі ризики або невідповідності в обліку кредиторської заборгованості, які можуть призвести до неправильних фінансових звітів.

5. Забезпечення внутрішнього контролю. Аудитор може рекомендувати вдосконалення систем внутрішнього контролю для забезпечення точності та надійності обліку кредиторських зобов'язань.

Аудит кредиторської заборгованості важливий для забезпечення довіри до фінансової звітності компанії та для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

Завдання аудиту кредиторської заборгованості включають, але не обмежуються, такими етапами:

1. Оцінка внутрішнього контролю. Аудитор оцінює системи внутрішнього контролю, що стосуються процесів управління кредиторською заборгованістю, щоб зрозуміти, наскільки ефективно компанія відстежує, класифікує та оцінює свої зобов'язання перед кредиторами.

2. Аналіз процесів і процедур. Аудитор досліджує процеси та процедури, які використовуються компанією для визнання, відстеження та розрахунку кредиторської заборгованості, включаючи взаємодію з постачальниками та внутрішніми відділами.

3. Перевірка документації. Аудитор перевіряє наявність та достовірність документів, що підтверджують існування та умови кредиторських зобов'язань, таких як рахунки-фактури, контракти, договори та інша відповідна документація.

4. Перевірка реєстрів і облікових записів. Аудитор перевіряє точність та повноту реєстрів кредиторської заборгованості, які ведуться компанією, та порівнює їх з фінансовою звітністю.

5. Оцінка відстрочених платежів і розрахунків. Аудитор досліджує будь-які відстрочені платежі або розрахунки з кредиторами, щоб забезпечити відображення їх вірно в облікових записах компанії.

6. Виявлення та оцінка потенційних ризиків і невідповідностей. Аудитор ідентифікує можливі ризики та невідповідності в обліку кредиторської заборгованості та оцінює їх наслідки для фінансової звітності компанії.

7. Формулювання висновків та рекомендацій. На основі результатів аудиту аудитор формулює висновки щодо достовірності та правильності обліку кредиторської заборгованості, а також надає рекомендації щодо можливих вдосконалень в системах управління та контролю.

Під час аудиту кредиторської заборгованості аудитор може користуватися різноманітними джерелами інформації для перевірки та підтвердження правильності обліку цих зобов'язань.

Джерела інформації при аудиті кредиторської заборгованості:

а) фінансова звітність компанії;

- б) договори та контракти;
- в) рахунки-фактури та документи про оплату;
- г) реєстри кредиторської заборгованості;
- д) кореспонденція з кредиторами;
- ж) внутрішні документи та звіти.

Аудитор аналізує фінансову звітність компанії, зокрема баланс, звіт про прибутки та звіт про зміни власного капіталу, для отримання інформації про кредиторську заборгованість.

Також аудитор перевіряє договори та контракти компанії з кредиторами, щоб підтвердити умови кредиторських зобов'язань, строки платежу та інші умови. Перевірка рахунків-фактур та інших документів про оплату допомагає аудитору підтвердити наявність та правильність кредиторських зобов'язань.

Аудитор перевіряє реєстри кредиторської заборгованості, що ведуться компанією, для переконання в їх точності та повноті. Він може перевірити електронну або паперову кореспонденцію з кредиторами, включаючи листи, електронні повідомлення та інші комунікації, для підтвердження умов та обставин кредиторських зобов'язань. Аудитор може аналізувати внутрішні документи та звіти компанії, такі як звіти про витрати, бюджети та інші документи, які містять інформацію про кредиторські зобов'язання.

Ці джерела інформації допомагають аудитору отримати повну та достовірну картину кредиторської заборгованості компанії.

3.2. Порядок проведення аудиту кредиторської заборгованості

Проведення аудиту кредиторської заборгованості включає кілька кроків, які аудитор повинен виконати від початку до завершення. Загальний порядок проведення аудиту кредиторської заборгованості:

1. Планування аудиту. Аудитор формує команду, визначає обсяг і терміни аудиту, розробляє аудиторський план, у тому числі складає розклад робіт та визначає методики аудиту.

2. Ревью внутрішнього контролю. Аудитор оцінює системи внутрішнього контролю, пов'язані з управлінням кредиторською заборгованістю, для визначення ризиків та оцінки ефективності контрольних процедур.

3. Підготовка плану аудиту кредиторської заборгованості. Включає в себе збір необхідних документів, оцінку ризиків, визначення методів аудиту та складання детального плану проведення аудиторських процедур.

4. Проведення аудиторських процедур. Аудитор виконує різноманітні аудиторські процедури для підтвердження правильності та достовірності інформації про кредиторську заборгованість, такі як аналіз документації, тестування внутрішнього контролю та перевірка рахунків-фактур.

5. Оцінка результатів аудиту. Після проведення аудиторських процедур аудитор аналізує отримані дані для визначення достовірності та правильності обліку кредиторської заборгованості.

6. Формулювання та підготовка звіту. Аудитор складає звіт щодо результатів аудиту, визначає будь-які невідповідності або ризики та підготовляє аудиторський звіт, який містить відомості про проведені процедури та їх результати.

7. Подання результатів аудиту. Аудитор представляє результати аудиту та свої рекомендації власникам бізнесу або управлінню компанії.

8. Дії після аудиту. За необхідності аудитор може рекомендувати власникам бізнесу або управлінню компанії внесення змін до систем внутрішнього контролю або бухгалтерської практики для підвищення ефективності управління кредиторською заборгованістю.

Під час аудиту кредиторської заборгованості аудитор може використовувати різноманітні аудиторські процедури та методи для перевірки правильності та достовірності цієї фінансової позиції. Наведемо основні аудиторські процедури та методи, які використовує аудитор під час перевірки.

1) Перевірка документів, під час якої аудитор перевіряє рахунки-фактури, договори, контракти та інші документи, що підтверджують існування кредиторських зобов'язань та умови платежів.

2) Підтвердження боргів відбувається під час зв'язку з кредиторами безпосередньо, шляхом листів або телефонних дзвінків, для підтвердження балансу заборгованості.

4) Аналіз внутрішнього контролю здійснюється аудитором для визначення ризиків та оцінки ефективності контрольних процедур.

5) Тестування правильності класифікації і оцінки. Аудитор тестує правильність класифікації кредиторських зобов'язань в облікових записах компанії та правильність їх оцінки.

6) Аналіз відстрочених платежів – проводиться аналіз відстрочених платежів або розрахунків з кредиторами та переконується в їх коректності та відповідності відповідним національним й міжнародним стандартам обліку.

7) Перевірка заборгованості зі сторонніми джерелами. Аудитор порівнює інформацію про кредиторську заборгованість, отриману від компанії, з іншими доступними джерелами, такими як зовнішні підтвердження або бази даних.

8) Аналіз статистичних показників здійснюється із застосуванням аналітичних методів для порівняння кредиторської заборгованості з попередніми періодами, іншими компаніями або галузевими стандартами.

Наведені аудиторські процедури та методи допомагають аудитору отримати достовірну інформацію про кредиторську заборгованість ПрАТ «Лантманнен Акса» та оцінити ризики, пов'язані з цими зобов'язаннями.

Схема послідовності аудиту кредиторської заборгованості представлена на рисунку 3.1.

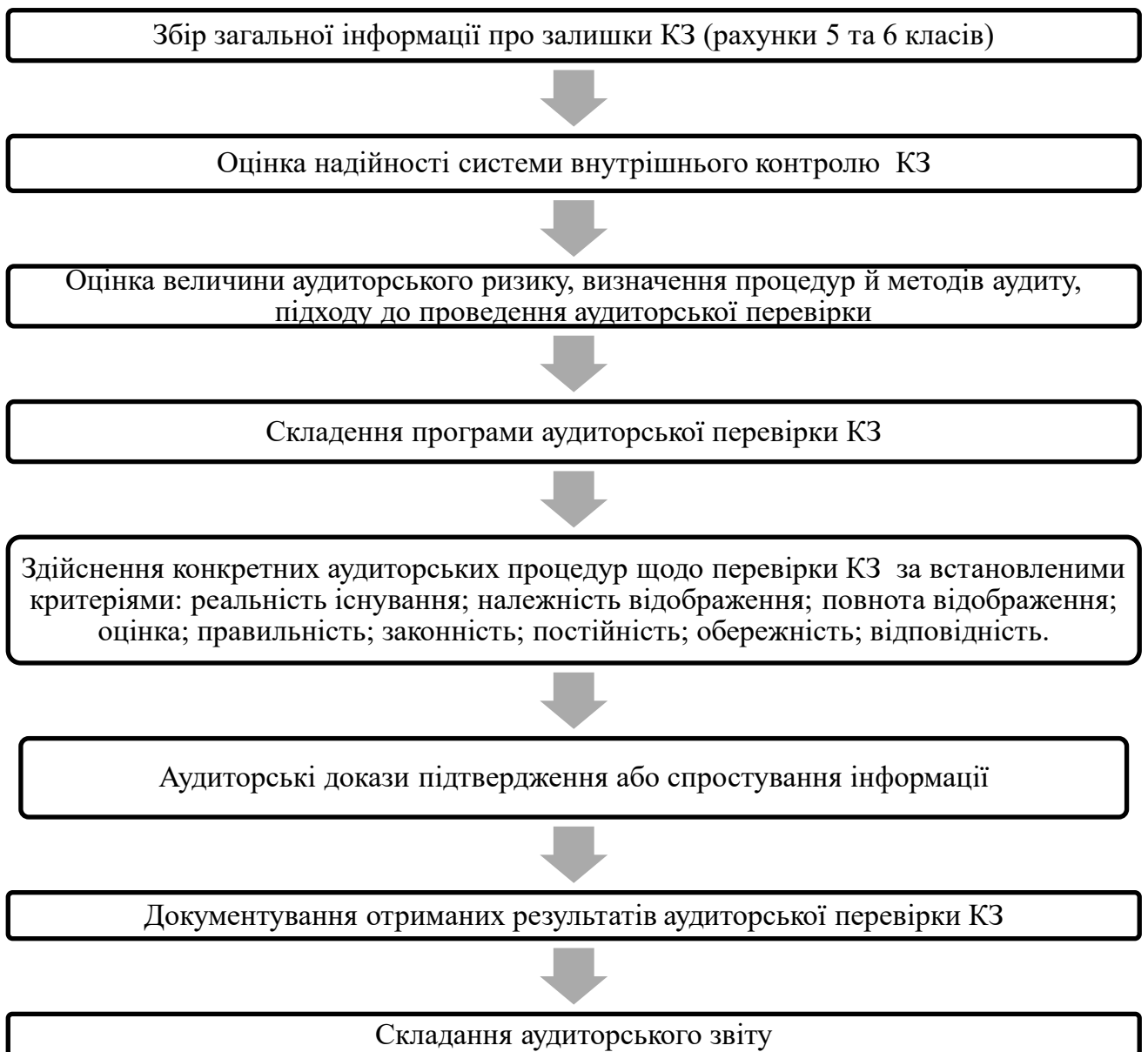

Рисунок 3.1. Послідовність аудиту кредиторської заборгованості

Під час аудиту кредиторської заборгованості можуть виникати різні порушення та невідповідності, які можуть вплинути на достовірність та правильність обліку цієї фінансової позиції.

Найбільш типові порушення при аудиті кредиторської заборгованості:

- недостовірність документації. Рахунки-фактури, договори та інші документи, що підтверджують існування кредиторських зобов'язань, можуть бути недостовірними або неповними.

- неправильна класифікація кредиторської заборгованості. Кредиторська заборгованість може бути неправильно класифікована в облікових записах компанії, що може призвести до неправильного представлення цієї позиції в фінансових звітах.

- неадекватна оцінка ризиків. Компанія може недооцінювати або недооцінювати ризики, пов'язані з кредиторською заборгованістю, такі як можливі спірні питання щодо платежів або зміни умов контрактів.

- відстрочені платежі без належного відображення. Відстрочені платежі або розрахунки з кредиторами можуть бути неправильно відображені в облікових записах, що призводить до недотримання вимог стандартів обліку.

- недостатність внутрішнього контролю. Системи внутрішнього контролю, пов'язані з управлінням кредиторською заборгованістю, можуть бути недостатніми, що може призвести до помилок та недостовірності в обліку зобов'язань.

- неявність адекватних підтверджень. Компанія може не мати належних підтверджень щодо кредиторської заборгованості, таких як договори, рахунки-фактури та інші документи.

Ці порушення можуть призвести до невірної відображення кредиторської заборгованості в фінансовій звітності компанії та порушити вимоги стандартів обліку та аудиту.

Складаємо програму аудиту в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

ПРОГРАМА АУДИТУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

№	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Індекс робочого документу	Примітка
1	2	3	4	5
I. АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ВІТЧИЗНЯНИМИ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ				
1.	Перевірка залишку КЗ по рахунку 631 з даними Головної книги	Духновська М.М.	134	
2.	Перевірка наявності актів звірки, порівняння їх з даним бухгалтерського обліку	Духновська М.М.	135	

№	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Індекс робочого	Примітка
3	Складання переліку великих кредиторів	Духновська М.М.	13.6	
4	Направлення запитів для підтвердження боргів кредиторів	Духновська М.М.	13.18	
5	Перевірка наявності угод, що передбачають попередню оплату	Духновська М.М.		Ксерокопія, завірена підпр. риемством
6	Аудит правильності складання документів на одержання виробничих запасів від постачальників і своєчасне надання цих документів в бухгалтерію	Духновська М.М.		Ксерокопія графіку доку- ментообігу
7	Перевірка своєчасності оплати рахунків на підставі реєстрів бухгалтерського обліку	Духновська М.М.	13.7	
8	Дослідження закриття КЗ «незвичайними» бухгалтерськими записами, об'єднання дебіторської і кредиторської заборгованості	Духновська М.М. А	13.8	
9	Визначення розбіжностей між отриманими відповідями контрагентів на відправлені запити щодо підтвердження фактичної КЗ	Духновська М.М.	13.10	
10	Перевірка правильності відображення КЗ у балансі	Духновська М.М.		
11	Перевірка на наявність у складі КЗ отриманих претензій	Духновська М.М.	13.11	
12	Складання реєстру визначення заборгованості зі строком позовної давності, що минув, причини її виникнення	Духновська М.М.	13.12	
13	Аудит результатів проведення інвентаризації КЗ	Духновська М.М.		Ксерокопія порів.відом.
14	Здійснення вибіркової перевірки з метою звірення рахунків, товарно-транспортних накладних, отриманих від постачальників, з даними складського і фінансового обліків	Духновська М.М.	13.13	
15	Дослідження суцільним методом списання втрат і псування запасів з вини постачальників, нестач	Духновська М.М.	13.14	
II. АУДИТ РОЗРАХУНКІВ ПО АВАНСАХ ОТРИМАНИХ				
1	Аудит рахунку 681 у собі містить: усі види передплат, отриманих суб'єктом господарювання, незалежно видів діяльності та видів валют; суми авансів, отримані винятково в грошах; усі поточні аванси повинні бути сплачені протягом 12 місяців з дати балансу	Духновська М.М.		
2.	Перевірка залишку заборгованості по рахунку 681 з даними Головної книги та із залишками в облікових реєстрах	Духновська М.М.	13.4	
3	Визначення переліку кредиторів, які отримали великі суми авансів	Духновська М.М.	13.15	
4.	Направлення запитів кредиторам для підтвердження заборгованості	Духновська М.М.	13.20	
5.	Визначення розбіжностей між отриманими відповідями контрагентів на відправлені запити щодо підтвердження КЗ із наявними актами звірки і залишків в аналітичному обліку КЗ	Духновська М.М.	13.10	

№	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Індекс робочого документу	Примітка
6	Перевірка правильності відображення КЗ по рахунку 681 у балансі	Духновська М.М.		
ІІІ. АУДИТ РОЗРАХУНКІВ ПО НАРАХОВАНИХ ВІДСОТКАХ				
1	Аудит операцій по 684 на предмет підтвердження того, що дана КЗ виникла в ході фінансової діяльності суб'єкта господарювання і повинна бути погашена протягом 12 місяців з дати балансу	Духновська М.М.	13.16	
2	Дослідження обґрунтованості віднесення КЗ із терміном позовної давності (3 роки) на доходи підприємства	Духновська М.М.	13.12	
І V. АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ІНОЗЕМНИМИ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ				
1	Звірення залишку по рахунку 632 за даними Головної книги	Духновська М.М.	13.4	
2	Перевірка ведення обліку імпорتنих операцій з іноземними контрагентами окремо за кожним контрактом	Духновська М.М.	13.21	
3	Звірення відповідності залишків по рахунку 632 на кінець року по розрахунках за кожним контрактом	Духновська М.М.	13.22	
4	Застосування курсу валюти при відображенні імпорتنих операцій	Духновська М.М.	13.27 13.22	
5	Аудит правильності визначення курсових різниць на кінець звітного періоду і на дату операції	Духновська М.М.	13.27 13.22	
6	Аудит нарахування обов'язкових платежів згідно ВМД при відвантаженні готової продукції	Духновська М.М.	13.28	
7	Оформлення відокремленим документом виявлених порушень при дослідженні документів, операцій і записів	Духновська М.М.	13.29	
8	Складання аудиторського звіту та надання рекомендацій щодо правильності обліку КЗ	Духновська М.М.		

3.3. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів обліку і аудиту кредиторської заборгованості

Удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів обліку і аудиту кредиторської заборгованості може сприяти підвищенню ефективності та достовірності фінансової звітності компанії.

Враховуючи проаналізований матеріал з обліку та аудиту кредиторської заборгованості пропонуємо наступні шляхи його удосконалення:

1. Оптимізація процесів управління кредиторською заборгованістю.

Розробка і впровадження ефективних процедур та політик управління

кредиторською заборгованістю, що включають у себе контроль над платежами, вчасне звітність та відстеження умов контрактів.

2. Підвищення ролі внутрішнього контролю. Зміцнення систем внутрішнього контролю для забезпечення вірності та повноти обліку кредиторської заборгованості, включаючи автоматизацію процесів та застосування перевірок.

3. Використання інформаційних систем. Впровадження спеціалізованих інформаційних систем для обліку кредиторської заборгованості, які дозволяють автоматизувати процеси, підвищувати точність та забезпечувати доступність інформації.

4. Навчання та підвищення кваліфікації персоналу. Забезпечення підвищення кваліфікації працівників, які відповідають за бухгалтерський облік та аудит кредиторської заборгованості, для забезпечення вони розуміють вимоги стандартів та ефективно виконують свої обов'язки.

5. Аналіз та впровадження кращих практик. Вивчення та впровадження кращих практик управління кредиторською заборгованістю та аудиту, зокрема шляхом аналізу досвіду успішних компаній та консультацій з професійними аудиторськими фірмами.

6. Аудиторські перевірки та ревізії. Регулярні аудиторські перевірки та ревізії, які проводяться зовнішніми або внутрішніми аудиторськими службами, можуть допомогти виявити потенційні проблеми та невідповідності в обліку кредиторської заборгованості та їх вчасне виправлення.

Ці заходи спрямовані на покращення управління та контролю над кредиторською заборгованістю, що допоможе зменшити ризики та підвищити достовірність фінансової звітності компанії.

Напрями оптимізації обліку та управління кредиторською заборгованістю:

1. Застосування стратегічного плану розвитку ПрАТ «Лантманнен Акса» з використанням аналізу вигоди для оцінки готовності систем і виявлення

потенційних контрагентів-постачальників. За можливості, використовувати електронні грошові платежі для погашення заборгованості кредиторів.

2. Інтеграція закупівельних та приймальних системи для підвищення ефективності та попередження помилок.

3. Використання під час аналізу КЗ показників ефективності для звітності про якість і своєчасність інформації по кожному окремому постачальнику й підряднику.

4. Проведення аналізу першопричин проблем з КЗ для виявлення зон покращення процесу.

5. Визначення можливостей для обробки без рахунку, які дозволять платити ПрАТ «Лантманнен Акса» при отриманні ТМЦ за узгодженими цінами, а не при отриманні рахунків.

6. Процес обробки КЗ повинен здійснюватися одним фінансовим відділом і не розпорозуватись між іншими відділами ПрАТ «Лантманнен Акса».

7. Аналіз різних процесів КЗ та їх стандартизація як одного спільного процесу.

8. Використання функціональних можливостей систем для генерації платежів за рахунками у встановлені строки.

9. Використання функціональних можливостей системи для автоматичного порівняння рахунків постачальників й підрядників з підтверджуючими документами.

10. Використання сучасної технології цифрової візуалізації, яка тісно взаємодіє з комп'ютерною системою для індексації документів.

Реалізація процесу управління КЗ пов'язана зі значними витратами часу. Для отримання ефективних рахунків, без необґрунтованого балансу, необхідна автоматизація процесу оплати, що дозволить мінімізувати час і витрати на обробку рахунків, кількість облікового персоналу персоналу.

Автоматизація бухгалтерського обліку забезпечує зменшення людських похибок, неточностей та в цілому підвищення ефективності виконання

процесу. Різноманіття сучасного інформаційного бухгалтерського програмного забезпечення, що доступне на ринку України, дозволяє оптимізувати процес обліку КЗ, усунути значну частину паперової роботи, яка пов'язана з обліковою інформацією.

Використання електронних рахунків, відсканованих копій звітів, погоджень по електронній пошті. не тільки скорочує час, що витрачається на управління КЗ, але і поліпшує роботу обліковців компанії. Рекомендуємо використовувати програмне забезпечення задля удосконалення обліку КЗ.

Вважаємо, не варто зменшувати роль українських програмних продуктів в підвищенні ефективності функціонування ПрАТ «Лантманнен Акса» в умовах постійного та інтенсивного розвитку новітніх технологій, в т. ч. і в галузі обліку, аналізу та аудиту.

Напрями удосконалення обліку та аудиту КЗ можуть мати практичне застосування, але повинні бути обґрунтовані результатами подальших досліджень на прикладі ПрАТ «Лантманнен Акса».

В процесі управління КЗ важливим етапом є перевірка відомостей і журналів щодо їх вчасного заповнення та консолідації даних, а також на предмет справедливої оцінки внесеної інформації для всебічного відображення поточного стану КЗ.

Викривлення даних або їх відсутність може призвести до певних невідповідностей, а саме: неузгодженість між отриманням інформації щодо суми платежів, їх графік сплати може завадити обліковцям обрати найбільш вигідні умови та спроки погашення постачальникам й підрядникам.

В умовах військового стану, коли на ПрАТ «Лантманнен Акса» є значний обсяг зобов'язань, ефективним інструментом буде групування КЗ за ступенем критичності.

Пропонуємо наступні напрями мінімізації КЗ:

- оцінка причин зростання кредиторської заборгованості;
- оптимізація облікових процесів, а також фінансової, статистичної та управлінської звітності;

- процес вибору постачальника й підрядника;
- оптимізація контролю КЗ підприємства;
- діджиталізація бізнес процесів особливостей діяльності.

Висновки і пропозиції

Методичні засади формування в обліку інформації про кредиторську заборгованість регламентуються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання». Зобов'язання відображаються у фінансовій звітності компанії в наступних трьох випадках: при визнанні активу придбаного в борг; при створенні забезпечення за рахунок витрат звітного періоду, що супроводжується збільшенням витрат та збільшенні зобов'язань; при зменшенні забезпечення та збільшенні зобов'язання.

Для здійснення контролю розрахунків з вітчизняними постачальниками та підрядчиками вивчаються документи постачальника, а саме: накладні, рахунки, угоди, товарно-транспортні накладні, акти прийняття робіт, послуг, податкові накладні.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є матеріали обліку і звітності щодо КЗ на ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 рр.

Облік з постачальниками ведеться на рахунку 63 „Розрахунки з постачальниками та підрядниками”. За Кт рахунку 63 ”Розрахунки з постачальниками та підрядниками” відображається заборгованість за одержані від постачальників ТМЦ, виконані роботи та прийняті послуги, за Дт – її погашення, списання тощо.

Для підтвердження КЗ на ПрАТ «Лантманнен Акса» зберігаються акти взаємних розрахунків між компаніями. Облік поточної КЗ за готову продукцію, товари, роботи, послуги на ПрАТ «Лантманнен Акса» ведеться у відомості обліку КЗ, а також накопичується в Журналах 1 та 3. Також на ПрАТ «Лантманнен Акса» ведеться реєстр, що містить перелік усіх кредиторів, суму заборгованості та дату її виникнення.

Кредиторська заборгованість ПрАТ «Лантманнен Акса» міститься у III розділу «Поточні зобов'язання і забезпечення» Пасиву балансу. Аналіз складу і структури зобов'язань на ПрАТ «Лантманнен Акса» надав можливість встановити розмір абсолютного і відносного приросту КЗ.

Загальна сума зобов'язань на ПрАТ «Лантманнен Акса» збільшилась на 27940 тис.грн., що є негативним фактором діяльності компанії за останній 2023 рік. Враховуючи військовий стан, в якому перебуває Україна протягом двох років, це говорить про велику роботу управлінського персоналу, що спрямована на скорочення КЗ.

Аналізуючи склад та структуру зобов'язань ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022–2023 роки бачимо, що найбільшу питому вагу в загальній структурі кредиторської заборгованості за ці роки займають інші довгострокові зобов'язання. У 2022 році їх питома вага складала 42,1%, а у 2023 році зменшилась на 2,4 пункти та становила 39,7%, хоча у вартісному вираженні ця стаття зросла на 6132 тис.грн. ПрАТ «Лантманнен Акса» має довгострокову позику від нерезидента «Лантманнен ек фьор» на суму 2000 тис. доларів США зі строком погашення 22.07.2025 року. Ця заборгованість відображена в Балансі, у статті «Інші довгострокові зобов'язання» разом із довгостроковими орендними зобов'язаннями.

Друге місце в структурі зобов'язань займає кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Борги кредиторів у 2022 році становила 29,9% у загальній структурі зобов'язань та в 2023 році – 29,4%. Спостерігається зростання КЗ за товари, роботи, послуги у звітному періоді на 7070 тис.грн. Торгова КЗ є безпроцентною і погашається протягом 5-75 діб. Інша КЗ є безпроцентною і погашається протягом 1-6 місяців.

ПрАТ «Лантманнен Акса» у 2023 році скоротило заборгованість по розрахунках з бюджетом на 176 тис.грн, але борг з оплати праці на кінець 2023 року збільшився на 1154 тис.грн. і став складати в питомій вазі усіх зобов'язань 3,8%, що на 0,1% вище, ніж у минулому році.

Слід зауважити, що у 2023 році на ПрАТ «Лантманнен Акса» спостерігається зростання короткострокових кредитів на 5256 тис.грн. Їх питома вага у структурі кредиторської заборгованості у 2023 році склала 19,1%, що є досить суттєвою. Короткострокові кредити банків забезпечені гарантіями материнської компанії.

ПрАТ «Лантманнен Акса» має договір на короткостроковий банківський кредит від АТ «СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК» на суму 20 млн. гривень зі строком погашення 29 березня 2025 року.

Підприємство також має договір на надання фінансових послуг з АТ «ІНГ БАНК Україна» про отримання кредитної лінії у формі кредиту та овердрафту на загальну суму 1 млн. євро зі строком погашення 01 вересня 2024 року.

ПрАТ «Лантманнен Акса» також має довгострокову позику від нерезидента «Лантманнен ек фьор» на суму 2000 тис. доларів США зі строком погашення 22.07.2025 року. Ця заборгованість відображена в Балансі, у статті «Інші довгострокові зобов'язання» разом із довгостроковими орендними зобов'язаннями.

Проте суттєво зросла кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями на 2296 тис.грн. і в структурі зобов'язань питома вага цієї заборгованості зросла на 0,8%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання».
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти».
5. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування» від 30.11.1999 №291, зі змінами та доповненнями.
6. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standartizvitnosti>
7. Бабенко Л.В., Фесенко В.В. Прикладні аспекти обліку та внутрішнього контролю розрахунків із постачальниками і підрядниками. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2016. Вип. 4(04). С. 419-424.
8. Бержанір І.А. Напрями удосконалення обліку розрахунків з контрагентами. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : Інформаційно-аналітичне агентство, 2019. С. 25–27.
9. Бразілій Н.М., Лисенко О.О. Внутрішній аудит розрахунків з постачальниками і підрядниками як шлях вдосконалення системи внутрішнього контролю підприємства. Збірник наукових праць ЧДТУ.2012. С. 20-26.
10. Гільорме Т. В., Шачаніна Ю. К. Удосконалення організації обліку кредиторської заборгованості підприємств в умовах невизначеності. Економіка і фінанси. 2018. № 1. С. 18-24.
11. Гончарук, С., Чапко, Т. Розрахунки з постачальниками: облік та аналіз впливу на ефективність підприємства. Молодий вчений, 9 (109), 129-132.

12. Дорош Н.І. Теоретичні аспекти організації бухгалтерського обліку. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2015. Вип. 1. С. 93–97.
13. Желніна Г. О., Рибалко О. М. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею. Актуальні соціально-економічні проблеми держави і регіонів. Збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю факультету економіки та менеджменту ДонНТУ. Т. 2. Секція 2: Проблеми розвитку фінансів та фінансової науки (13-14 травня 2019 р., м. Покровськ) / Уклад. Антоненко В. М. – Покровськ: ДонНТУ, 2019. С.91-93.
14. Зеленко, С. В. (2014). Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи та послуги. Економічні науки, 11(41), 65–71.
15. Коблянська І.О. Фінансовий облік : навч. посіб. Київ : Знання, 2007.
16. Коблянська, І.О., Коблянська, Г. Ю., Гребенчук, Ж. В. Методика обліку і аудиту розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками. *Modern economics*, (3), 78-87.
17. Коваль О. А., Супрун В. Ю. Удосконалення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємств в умовах кризи. Проблематика та сучасні тенденції впливу податкової реформи на зміни фінансово-кредитних відносин: монографія. Запоріжжя, 2018. С134-143.
18. Коновалова К. Т., Макарова А. С. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 34. С. 181-184.
19. Костюнік О. В., Махницька О. В. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею. *Агросвіт*. 2015. № 8. С. 62-63.
20. Левчинський Д.Л., Морозова Є.П. Основні засади аудиту кредиторської заборгованості згідно з міжнародними стандартами. *Інтелект*. 2016. Випуск 5.
21. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Подмешальська Ю.В., Чакалова Н.С. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2018. 602 с.

22. Маркус, О. В. Романюк, І. О. Напрями вдосконалення управлінського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, інструменти контролю платоспроможності підприємств.
23. Меліхова Т.О., Чакалова Н.С., Мисливка К.А. Удосконалення обліку доходів від реалізації товарів, як інструмент ефективного управління підприємством. Ефективна економіка. 2019. № 2.
24. Мулик Т.О., Томчук О.Ф., Федоришина Л.І. Аналітичне забезпечення заборгованості підприємства в умовах антикризового управління. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2019. № 1. С. 146–160.
25. Мулик, Я. І. (2018). Стан та перспективи розвитку аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики, (2), 106-115.
26. Нікітчук, К. М. (2016). Аудиторські процедури як основи контролю розрахунків із постачальниками і підрядниками. Східна Європа: економіка, бізнес та управління, (4).
27. Орлов І.В. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань суб'єктів господарювання: теорія і методологія : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2010.
28. Подмешальська Ю.В., Парнюк О.В. Документальне забезпечення обліку товарних запасів на підприємстві. Агросвіт. 2020. № 22. С. 97—104.
29. Ружицький А.В. Основні поняття, пов'язані зі взаєморозрахунками підприємства. Інноваційна економіка. 2012. № 3. С. 171–174.
30. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібник. 3-тє вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2007. 668 с.
31. Савченко А. М., Коротаєва І. Р. Аналіз кредиторської заборгованості на прикладі підприємства ПАТ «Монделіс Україна». *Modern Economics*. 2019. № 18(2019). С. 174-180.
32. Сирцева, С. В., Щербак, М. М. (2016). Напрями вдосконалення обліку, аналізу та аудиту розрахунків із контрагентами. Глобальні та національні проблеми економіки: Електронне наукове видання.

33. Смачило В.В., Халіна В.Ю., Васильєва Т.С. Соціальна відповідальність бізнесу крізь призму комунікацій зі стейкхолдерами. *Ефективна економіка*. 2018. № 9.
34. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підр. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. – 6-те вид. – К.: А.С.К., 2014. – 590 с.
35. Фатенок-Ткачук, А. О., Данилко, А. Р. (2016). Облікові процедури контролю зобов'язань перед постачальниками та підрядниками. *Економічний аналіз: зб. наук. праць* (Т. 26, (1)), с. 179-187). Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка».
36. Чорненька О. Б. Напрями вдосконалення обліку дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємствах. *Наукові записки «Економічні науки»*. 2016. № 2 (53). С. 259-269.
37. Шарапа, О. М. Особливості економічного аналізу кредиторської заборгованості підприємства. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. Міжнародний науковий журнал*. 2016. Випуск 6. С.91-101.
38. Шендригоренко, М.Т., Ротозеєнко, Ю.В. (2019) Облік і внутрішній аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Мистецтво наукової думки*, (8), 26-30.
39. Шот А.П., Сівак В.С. Аналітичне забезпечення обліку і контролю виконання договірних зобов'язань з постачальниками. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 30.

ДОДАТКИ

Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

Підприємство: Приватне акціонерне товариство «Лантманнен Акса»	Дата (рік, місяць, число)	2022 12 31
Територія: Україна, м. Бориспіль	за ЄДРПОУ	00378537
Організаційно-правова форма господарювання: Акціонерне товариство	за КОАТУУ	UA32040010010093209
Вид економічної діяльності: виробництво продуктів борошномельно-	за КОПФГ	230
Середня кількість працівників: 224	за КВЕД	10.61
Адреса: 08304, м. Бориспіль, вул. Привокзальна, буд.3		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку		
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці): за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності		v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 року

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду (31 грудня 2021 року)	На кінець звітного періоду (31 грудня 2022 року)
1	2		3	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	6	5 673	3 034
первісна вартість	1001		14 759	12 394
накопичена амортизація	1002		(9 086)	(9 360)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5, 6	10 539	10 148
Основні засоби	1010	5	107 991	104 100
первісна вартість	1011		198 926	209 168
знос	1012		(90 935)	(105 068)
Інвестиційна нерухомість	1015		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035		-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		-	-
Відстрочені податкові активи	1045	25	3 582	2 915
Інші необоротні активи	1090		-	-
Усього за розділом I	1095		127 785	120 197
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	8	60 789	86 174
Поточні біологічні активи	1110		-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	9	129 213	115 336
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130		9 719	5 184
з бюджетом	1135		5 243	6 363
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Дебіторська заборгованість щодо розрахунків за нарахованими доходами	1140		-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9	139	17
Поточні фінансові інвестиції	1160		-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	10	8 146	43 568
Витрати майбутніх періодів	1170		-	-
Інші оборотні активи	1190		-	1 410
Усього за розділом II	1195		213 249	258 052
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
	1200		-	-
Баланс	1300		341 034	378 249

Пасив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду (31 грудня 2021 року)	На кінець звітного періоду (31 грудня 2022 року)
1	2		3	4
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	11	63 262	63 262
Капітал у дооцінках	1405		-	-
Додатковий капітал	1410		-	-
Резервний капітал	1415	11	5 758	6 470
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		99 615	101 981
Неоплачений капітал	1425		-	-
Вилучений капітал	1430		-	-
Усього за розділом I	1495		168 635	171 713
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		-	-
Довгострокові кредити банків	1510		-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	7, 12	69 896	86 934
Довгострокові забезпечення	1520		-	-
Цільове фінансування	1525		-	-
Усього за розділом II	1595		69 896	86 934
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	12	17 450	39 744
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	7	2 941	1 543
товари, роботи, послуги	1615	15	70 688	61 706
розрахунками з бюджетом	1620		2 502	1 510
у тому числі з податку на прибуток	1621		1 890	674
розрахунками зі страхування	1625	15	1 572	1 989
розрахунками з оплати праці	1630	15	5 867	7 674
за одержаними авансами	1635		1 005	2 021
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		-	-
Поточні забезпечення	1660		-	-
Доходи майбутніх періодів	1665		-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	15	478	3 415
Усього за розділом III	1695		102 503	119 602
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		-	-
Баланс	1900		341 034	378 249

Генеральний директор

Червак І.І.

Головний бухгалтер

Мельничук Т.В.

Підприємство: Приватне акціонерне товариство «Лантманнен Акса»

Дата (рік місяць число)
за ЄДРПОУ2022 | 12 | 31
00378537

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2022 рік**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16	561 331	582 360
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	17	(410 911)	(420 241)
Валовий:				
прибуток	2090		150 420	162 119
збиток	2095		-	-
Інші операційні доходи	2120	18	24 202	1 602
Адміністративні витрати	2130	21	(26 426)	(36 700)
Витрати на збут	2150	22	(97 662)	(94 030)
Інші операційні витрати	2180	19	(4 195)	(4 882)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190		46 339	28 109
збиток	2195		-	-
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220	20	-	2 001
Інші доходи	2240		28	130
Фінансові витрати	2250	20	(29 890)	(6 682)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	-
Інші витрати	2270	23	(10 924)	(5 124)
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290		5 553	18 434
збиток	2295		-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	25	(2 475)	(4 200)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350		3 078	14 234
збиток	2355		-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3 078	14 234

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	319 097	329 649
Витрати на оплату праці	2505	92 338	80 322
Відрахування на соціальні заходи	2510	19 201	17 153
Амортизація	2515	21 599	21 702
Інші операційні витрати	2520	61 224	75 806
Разом	2550	513 459	524 632

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток(збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток(збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Генеральний директор

Червак І.І.

Головний бухгалтер

Мельничук Т.В.

Підприємство: Приватне акціонерне товариство «Лантманнен Акса»

Дата (рік, місяць, число) 2022 12 31
за ЄДРПОУ 00378537**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2022 рік**

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Надходження від:				
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000		654 216	631 697
Повернення податків і зборів	3005		-	6 495
у тому числі податку на додану вартість	3006		-	6 495
Цільового фінансування	3010		709	1 517
Надходження авансів від покупців і замовників	3015		53 220	69 371
Надходження від повернення авансів	3020		1 091	372
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025		-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035		-	-
Надходження від операційної оренди	3040		-	-
Інші надходження	3095		2 919	2 490
Витрачання на оплату: товарів (робіт, послуг)	3100		(461 507)	(477 874)
Праці	3105		(72 042)	(70 065)
Відрахувань на соціальні заходи	3110		(18 312)	(17 996)
Зобов'язань з податків і зборів	3115		(35 485)	(33 933)
у тому числі:				
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116		(3 024)	(6 378)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117		(14 502)	(9 374)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118		(17 959)	(18 181)
Витрачання на оплату авансів	3135		(94 512)	(102 794)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		(55)	-
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		-	-
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		-	-
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		-	-
Інші витрачання	3190		(1 681)	(1 659)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195		28 561	7 621
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від реалізації:				
необоротних активів	3205		247	477
Надходження від отриманих:				
відсотків	3215		-	-
дивідендів	3220		-	-
Надходження від погашення позик	3230		-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		-	-
Інші надходження	3250		-	-
Витрачання на придбання:				
необоротних активів	3260		(15 836)	(16 866)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої	3280		-	-
Витрачання на надання позик	3275		-	-
Інші платежі	3290		-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295		(15 589)	(16 389)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності				

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Надходження від:				
Власного капіталу	3300		-	-
Отримання позик	3305		54 823	111 705
Інші надходження	3340		261	40
Витрачання на:				
Погашення позик	3350		(32 529)	(95 655)
Сплата дивідендів	3355		-	-
Витрачання на сплату відсотків	3360	14	(4 135)	(2 887)
Інші платежі	3390	7	(5 333)	(6 803)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395		13 087	6 400
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400		26 059	(2 368)
Залишок коштів на початок року	3405	10	8 146	11 118
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410		9 363	(604)
Залишок коштів на кінець року	3415	10	43 568	8 146

Рядок 3095 «Інші надходження» розділу «Рух коштів у результаті операційної діяльності» включає: надходження від продажу оборотних активів в сумі 2 092 тис. грн. (2021 рік: 2 128 тис. грн.), чистий прибуток від продажу валюти в сумі 314 тис. грн. (2021 рік: 0 тис. грн.), надходження авансів та інші надходження в сумі 513 тис. грн. (2021 рік: 362 тис. грн.).

Рядок 3190 «Інші витрачання» розділу «Рух коштів у результаті операційної діяльності» включає витрачання на підзвітні в сумі 1 175 тис. грн. (2021 рік: 653 тис. грн.), виплати аліментів та інших утримань по виконавчим листам в сумі 378 тис. грн. (2021 рік: 412 тис. грн.) та інші витрачання в сумі 128 тис. грн. (2021 рік: 34 тис. грн.).

Рядок 3390 «Інші платежі» розділу «Рух коштів у результаті фінансової діяльності» включає оплату орендних платежів на суму 5 072 тис. грн. в тому числі ПДВ 845 тис. грн. (2021 рік: 6 530 тис. грн. в тому числі ПДВ 1088 тис. грн.) та банківських комісій за одержані кредити на суму 261 тис. грн. (2021 рік: 273 тис. грн.).

Генеральний директор

Червак І.І.

Головний бухгалтер

Мельничук Т.В.

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЛАНТМАННЕН АКСА"
ПРАТ "ЛАНТМАННЕН АКСА"**

Код ЄДРПОУ 00378537

● не перебуває в процесі припинення

Фінансово-майновий стан за 2023 рік*

Актив

Необоротні активи	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Нематеріальні активи	1000	3 034	2 129
первісна вартість	1001	12 394	5 453
накопичена амортизація	1002	-9 360	-3 324
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9 605	2 608
Основні засоби	1010	104 100	118 023
первісна вартість	1011	209 168	242 030
знос	1012	-105 068	-124 007
Інвестиційна нерухомість	1015	0	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			

які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
інші фінансові інвестиції	1035	0	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-
Відстрочені податкові активи	1045	2 915	2 815
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Записок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього	1095	119 654	125 575
Оборотні активи	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Запаси	1100	86 174	61 860
виробничі запаси	1101	0	-
незавершене виробництво	1102	0	-
готова продукція	1103	0	-
товари	1104	0	-
Поточні фінансові активи	1110	0	-
Депозити перестраховання	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	115 336	171 020
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	5 184	5 286
з бюджетом	1135	5 537	6 701
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	-

Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17	16
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	43 568	29 152
готівка	1166	0	-
рахунки в банках	1167	0	-
Витрати майбутніх періодів	1170	0	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
резервах незароблених премій	1183	0	-
інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	1 476	649
Усього	1195	257 292	274 684
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Фінансово-майновий стан	1300	376 946	400 259

Пасив

Власний капітал	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	63 262	63 262
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-

Капітал у дооцінках	1405	0	-
Додатковий капітал	1410	0	-
емісійний дохід	1411	0	-
накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	6 470	6 624
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	100 586	95 805
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього	1495	170 318	165 691

Довгострокові зобов'язання і забезпечення	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	86 934	93 066
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
резерв незароблених премій	1533	0	-
Інші страхові резерви	1534	0	-

Інвестиційні контракти	1535	0	-
Привієий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього	1595	86 934	93 066
<hr/>			
Поточні зобов'язання і забезпечення	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
Короткострокові кредити банків	1600	39 744	45 000
Бексепі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 543	3 839
товари, роботи, послуги	1615	61 798	68 868
розрахунками з бюджетом	1620	1 510	1 334
у тому числі з податку на прибуток	1621	674	377
розрахунками зі страхування	1625	1 989	2 161
розрахунками з оплати праці	1630	7 674	8 828
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	2 021	1 866
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	0	-
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 415	9 606
Усього	1695	119 694	141 502
<hr/>			
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Фінансово-майновий стан	1900	376 946	400 259

Інформація про фінансові результати за 2023 рік*

Фінансові результати	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	702 562	561 331
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
премії підписані, валова сума	2011	-	0
премії, передані у перестраховування	2012	-	0
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	521 170	410 911
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
прибуток	2090	181 392	150 420
збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0

Інші операційні доходи	2120	6 719	24 202
у тому числі:			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
дохід від пересного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
дохід від використання коштів, звільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	30 797	26 426
Витрати на збут	2150	127 093	97 662
Інші операційні витрати	2180	4 684	4 195
у тому числі:			
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0
витрати від пересного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	25 537	46 339
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	28
у тому числі:			
дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	21 567	29 890
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	7 291	10 924
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			

прибуток	2290	-	5 553
збиток	2295	3 321	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 306	-2 475
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	3 078
збиток	2355	4 627	-
Сукупний дохід			
Сукупний дохід	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	-4 627	3 078
Елементи операційних витрат			
Елементи операційних витрат	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Матеріальні затрати	2500	409 549	319 097
Витрати на оплату праці	2505	107 498	92 338
Відрахування на соціальні заходи	2510	20 503	19 201

Амортизація	2515	20 954	21 599
Інші операційні вигоди	2520	86 629	61 224
Разом	2550	645 133	513 459
Розрахунок показників прибутковості акцій	Код	За поточний рік, тис.грн.	За попередній рік, тис.грн.
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0